Børnekonfirmandundersøgelse

Best og Next!

Kvantitativ undersøgelse 2019



FOLKEKIRKENS
UDDANNELSES- OG VIDENSCENTER

CUR

KIRKEKULTUR.NU

Indholdsfortegnelse

Kvantitativ analyse af børnekonfirmandforløb ... 3

1 Børn og børnekonfirmandundervisere ... 5
1.1 Børnekonfirmandunderviseren ... 5
1.2 Hvem går til børnekonfirmand? ... 7

2 Et typisk børnekonfirmandforløb ... 9
2.1 Antal børnekonfirmander ... 9
2.2 Lokalområdet ... 10
2.3 Hvem deltager i børnekonfirmandundervisningen og hvordan? ... 11
2.4 Børnekonfirmandforløbets struktur ... 13
2.5 Indhold og aktiviteter i børnekonfirmandforløbene ... 16
2.6 Hvorfor er der nogle, som ikke har børnekonfirmander? ... 18

3 Samarbejdspartnere ... 19

4 Hvilke udfordringer står børnekonfirmandundervisere med i dag? ... 22

5 Afrunding ... 25

Litteratur ... 27

Bilag 1: Undersøgelsens metode ... 28

1 Spørgeskemaundersøgelsen ... 28
1.1 Om spørgeskemaet ... 28
1.2 Stikprøve ... 28
1.3 Udsendelse af spørgeskemaet ... 28
1.4 Besvarelser og repræsentativitet ... 29

2 Bortfaldsanalyse ... 29

3 Databehandling ... 31

Litteratur ... 32

Bilag 2: Spørgeskemaet ... 33

Bilag 3: Stikprøveudvælgelse ... 47

Bilag 4: Urbaniseringsgrad for stikprøven og respondenter ... 49

Bilag 5: Følgebrev ... 50

Kvantitativ analyse af børnekonfirmandforløb

Med de ændrede forhold efter den nye børnekonfirmandanordning og efter folkeskolereformen, begge fra 2014, har der været behov for en ny og opdateret undersøgelse af børnekonfirmandundervisningen i Danmark i dag. Dette notat gennemgår den kvantitative undersøgelse, som har haft til formål at kortlægge status på børnekonfirmandforløb på landsplan, da særligt folkeskolereformen har ændret landskabet for børn og unges fritidsliv. Den kvantitative undersøgelse er en del af en større børnekonfirmandundersøgelse, iværksat af Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter, FUV. De øvrige dele består af en kvalitativ erfaringsindsamling af best practice-eksempler med feltbesøg, observationer og interviews og endeligt af et metodeudviklingsprojekt.

Den kvantitative undersøgelse består af data fra en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse, som blev foretaget af FUV og udarbejdet af CUR i efteråret 2018. For at afdække feltet spænder spørgeskemaet bredt, idet vi både har spurgt ind til struktur og indhold af børnekonfirmandforløb. Spørgeskemaet er kun blevet sendt ud til præster og kirke- og kulturmedarbejdere, da indledende studier viser, at det oftest er disse to medarbejdergrupper, der er tovholder og underviser på børnekonfirmandforløbene. Der findes mange forskellige konstellationer med hensyn til hvem der er tovholder, underviser og medarbejder i børnekonfirmandforløbene. Af denne grund inddeles respondenterne i spørgeskemaet i primær svarperson og sekundær svarperson. Kun den primære svarperson har fået spørgsmål om, hvordan forløbet er struktureret for at sikre, at der ikke er dobbeltbesvarelser på spørgsmål om selve forløbets struktur og dermed de mere 'faktuelle' aspekter af forløbet[1]. Ved hver tabel fremgår det, om det kun er primære svarpersoners besvarelser eller både primære og sekundæres besvarelser.
Den kvantitative analyse baserer sig på de 568 besvarelser, der indkom i spørgeskemaundersøgelsen. 399 præster, 151 kirke- og kulturmedarbejdere og 18, som har betegnet sig selv som 'andet', har besvaret spørgeskemaet. Stikprøven[2], dvs. dem som har modtaget spørgeskemaet, bestod af 837 præster og 301 kirke- og kulturmedarbejdere. Besvarelsesprocenten for både præster og kirke- og kulturmedarbejdere er lav[3]: for præster er den 47,7 pct. og for kirke- og kulturmedarbejdere er den 50,2 pct. Vi har derfor foretaget en bortfaldsanalyse for præsterne, som peger på, at bortfaldet blandt præsterne ikke er udpræget systematisk, når det gælder køn, alder og urbaniseringsgrad. Det har ikke været muligt at analysere bortfaldet for kirke- og kulturmedarbejderne. Yderligere informationer om den kvantitative undersøgelsesmetode samt eksempel på spørgeskemaet findes i metodebilaget.

[1] Vi antager dermed, at den primære svarperson er den person med tilknytning til børnekonfirmandforløbet, som mest præcist vil kunne angive de strukturelle omstændigheder for børnekonfirmandforløbet. Da vi har bedt respondenterne selv vurdere, om de er den primære eller sekundære svarperson, kan vi dog ikke være helt sikre på, at der ikke er forekommet enkelte dobbeltbesvarelser.

2 For denne undersøgelse udgøres den samlede population af præster og kirke- og kulturmedarbejdere, som arbejder med børnekonfirmandforløb. Da det ikke er opgjort, hvor mange henholdsvis præster og kirke- og kulturmedarbejdere, der arbejder med børnekonfirmandforløb, har vi sendt spørgeskemaet ud til en repræsentativt udvalgt gruppe præster og alle medlemmer af Kirkekultur.nu. Den samlede stikprøve består af 837 præster og 301 kirke- og kulturmedarbejdere. FUV har stået for at udtrække en repræsentativ stikprøve af præster. Den samlede population af sognepræster med en kode for pastoratets urbaniseringsgrad i Danmark var på tidspunktet for stikprøven 1933 præster. Yderligere information om den kvantitative undersøgelsesmetode findes i metodebilaget.

[3] På grund af den lave svarprocent er der foretaget en bortfaldsanalyse. Denne findes i metodebilaget.

Med den kvantitative undersøgelse belyser vi nogle tendenser i børnekonfirmandforløb i Danmark både hvad angår struktur og indhold. Desuden kan undersøgelsen bruges til at sige noget om, hvad børnekonfirmandundervisere tænker er formålet med børnekonfirmandforløb, hvordan de arbejder og hvilke udfordringer de oplever i forbindelse med forløbene. Med den kvantitative undersøgelse håber vi således også at kunne inspirere til relevante temaer, som kan tages op i fremtidige undersøgelser.

I de følgende afsnit giver vi et indblik i resultaterne af den kvantitative undersøgelse med fokus på at give et billede af, hvordan børnekonfirmandforløb ser ud blandt den gruppe af børnekonfirmandundervisere, som har deltaget i undersøgelsen. Gruppen er kendetegnet ved, at de har haft børnekonfirmandforløb inden for de seneste to år og deltager i forløbet[4]. Indledningsvist ser vi nærmere på, børnekonfirmandunderviseren og hvem der går til børnekonfirmand, og derefter dykker vi ned i, hvad der kendetegner et typisk børnekonfirmandforløb, bl.a. lokalområdet, strukturen på forløbet, indhold og aktiviteter i forløbet, grunde til, at man ikke har tilbudt børnekonfirmandforløb mm. Efterfølgende gennemgår vi eksterne faktorer, såsom samarbejder og formidling af børnekonfirmand og slutter af med at se på, hvilke udfordringer børnekonfirmandunderviserne oplever i forbindelse med deres børnekonfirmandforløb.

[4] I spørgeskemaet er respondenterne blevet spurgt ind til om de har haft børnekonfirmandforløb de seneste to år, og hvis der har været forløb, hvor ofte de deltager i børnekonfirmandforløbet. Hvis respondenterne har angivet, at ikke har haft børnekonfirmandforløb de seneste to år eller aldrig deltager i børnekonfirmandforløbet, er spørgeskemaet afsluttet.

1 Børn og børnekonfirmandundervisere

I dette afsnit vil vi kort præsentere børnekonfirmandunderviserne, som har deltaget i undersøgelsen samt de børnekonfirmander, som har gået til børnekonfirmand i løbet af de seneste to år siden 2018.

1.1 Børnekonfirmandunderviseren

I spørgeskemaet er børnekonfirmandunderviserne blevet bedt om at vurdere, om de er den primære børnekonfirmandunderviser. Med dette mener vi den person, som er tovholder i forhold til planlægning og deltagelse, eller sekundær børnekonfirmandunderviser. I det følgende afsnit beskriver vi den samlede gruppe af børnekonfirmandundervisere, det vil sige både primære og sekundære børnekonfirmandundervisere.

I den samlede gruppe af børnekonfirmandundervisere er 65,5 pct. præster, 32,0 pct. er kirke- og kulturmedarbejdere og 2,4 pct. betegner sig selv som "andet" – det kan f.eks. være en timeansat børnekonfirmandunderviser eller en anden af kirkens medarbejdere, som er med til børnekonfirmandforløbet. Den følgende tabel viser børnekonfirmandundervisernes funktion i kirken fordelt på deres køn.

Tabel 1: Køn og Hvad er din funktion i kirken?	**Præst**	**Kirke- og kulturmedarbejder**	**Andet**
Mand	39,6	9,2	30,0
Kvinde	60,4	90,8	70,0

n=409. Alle tal er i procent. Kategorien "Andet" er tilføjet i tilfælde af, at modtagere af spørgeskemaet ikke identificerer sig som enten præst eller kirke- og kulturmedarbejder. Både primære og sekundære svarpersoners besvarelser.

Størstedelen af de børnekonfirmandundervisere, som har besvaret spørgeskemaet, er præster, og som ovenstående tabel viser, er størstedelen af børnekonfirmandunderviserne, både blandt præster, kirke- og kulturmedarbejdere og andre, kvinder. Der er flest kvindelige børnekonfirmandundervisere blandt kirke- og kulturmedarbejderne, hvor ni ud af ti børnekonfirmandundervisere er kvinder. Ser vi på den samlede gruppe af kvinder, er 56,3 pct. præster, 41,3 pct. er kirke- og kulturmedarbejdere og 2,4 pct. er "Andet".

Knap to tredjedele af børnekonfirmandunderviserne er mellem 40 og 59 år, kun et fåtal er yngre end 29 år. Nedenstående tabel viser aldersfordelingen for henholdsvis præster, kirke- og kulturmedarbejdere og andre.

Tabel 2: Alder og Hvad er din funktion i kirken?	**Præst**	**Kirke- og kulturmedarbejder**	**Andet**
20-29 år	3,0	0,8	0,0
30-39 år	13,4	20,6	0,0
40-49 år	33,6	42,0	80,0
50-59 år	30,2	25,2	10,0
60-69 år	19,8	11,5	10,0
70 år eller mere	0,0	0,0	0,0

n=409. Alle tal er i procent. Kategorien "Andet" er tilføjet i tilfælde af, at modtagere af spørgeskemaet ikke identificerer sig som enten præst eller kirke- og kulturmedarbejder. Både primære og sekundære svarpersoners besvarelser.

Hvordan er urbaniseringsgraden i de sogne, som børnekonfirmandunderviserne arbejder i? I nedenstående tabel viser vi urbaniseringsgraden i forhold til børnekonfirmandunderviserens funktion.

Tabel 3: Hvor mange indbyggere er der i den/de by/byer sognet ligger i? og Hvad er din funktion i kirken?	Præst	Kirke- og kulturmedarbejder	Andet
Byer under 1.000 indbyggere	13,6	2,5	0,0
Byer med 1.000-4.999 indbyggere	40,0	22,1	22,2
Byer med 5.000-49.999 indbyggere	27,5	43,4	33,3
Byer med 50.000-99.999 indbyggere	7,5	16,4	22,2
Byer med 100.000 eller flere indbyggere (bortset fra hovedstadsområdet)	7,9	9,8	22,2
Hovedstadsområdet	3,4	5,7	0,0

n=396. Alle tal er i procent. Både primære og sekundære svarpersoners besvarelser. 12 respondenter har angivet "ved ikke" til spørgsmålet og fremgår derfor ikke af tabellen.

Som det fremgår af tabellen arbejder flest præster i sogne med byer i størrelsesordenen 1.000-4.999. Blandt kirke- og kulturmedarbejderne samt "Andet" arbejder flest i sogne med i byer i størrelsesordenen 5.000-49.999. Denne undersøgelse peger således i retning af, at det hovedsageligt er præster, der har med børnekonfirmandforløb at gøre i mindre byer.

Ser vi på, fordelingen af børnekonfirmandundervisere i forhold til stift, fremgår det af nedenstående tabel, at flest præster, kirke- og kulturmedarbejdere samt "Andet" arbejder i et sogn, som er en del af Aarhus Stift. Det fremgår også af tabellen, at der er færrest børnekonfirmandundervisere, som arbejder i sogne, som hører under Lolland-Falster Stift og Københavns Stift.

Tabel 4: Hvilket stift er sognet en del af og Hvad er din funktion i kirken?	Præst	Kirke- og kulturmedarbejder	Andet
Fyn	7,1	2,3	6,1
Haderslev	7,5	13,7	9,8
Helsingør	10,8	8,4	10,5
København	3,7	5,3	4,2
Lolland-Falster	1,5	0,8	1,2
Ribe	8,6	5,3	7,3
Roskilde	11,6	11,5	11,5
Viborg	16,0	18,3	16,4
Aalborg	12,7	15,3	13,2
Aarhus	20,5	19,1	19,8

n=409. Alle tal er i procent. Både primære og sekundære svarpersoners besvarelser.

Skal vi sige noget samlet om børnekonfirmandunderviserne, peger denne undersøgelse på, at størstedelen af børnekonfirmandunderviserne er kvindelige præster i alderen 40-59 år, som arbejder i byer i størrelsesordenen 1.000 til 49.999 indbyggere.

1.2 Hvem går til børnekonfirmand?

Hvem er de børn, som har gået til børnekonfirmand i løbet af de seneste to år siden 2018? I dette afsnit vil vi kort præsentere børnekonfirmanderne i forhold til klassetrin, køn og særlige behov.

I forhold til sammensætningen af børn til børnekonfirmand peger undersøgelsen på, at langt størstedelen af børnene går i 3. klasse. Ni ud af ti børnekonfirmandundervisere angiver, at deres børnekonfirmandforløb tilbydes til 3. klasser. Kun få, mindre end én ud af ti, tilbyder forløbet til 4. klasser eller andre klassetrin. Derudover viser undersøgelsen, at der på flest hold, næsten seks ud af ti, er nogenlunde lige mange drenge og piger, men, som nedenstående tabel også viser, er der også en stor overvægt af piger i forhold til drenge i mange børnekonfirmandforløb.

Tabel 5: Hvordan er fordelingen af køn blandt børnekonfirmanderne på holdet? (Hvis du har mere end et hold på én gang, er vi interesserede i den samlede fordeling på alle holdene)	**Procent**
Nogenlunde lige mange piger og drenge	58,6
Flest piger	37,9
Flest drenge	3,2
Det er kønsopdelte hold	0,3

n=309. Alle tal er i procent. Kun primære svarpersoner. Tabellen er rangeret højest til lavest.

Der kan være forskellige grunde til, at der på nogle hold er flere piger end drenge, og omvendt. Dels er det afhængigt af fordelingen af drenge og piger i den/de skoler, hvor børnekonfirmanderne kommer fra. Derudover kan det måske skyldes, at de aktiviteter, man laver til børnekonfirmand, taler mere til piger end drenge. Forskning på fritidsområdet viser f.eks., at piger i højere grad end drenge har en tendens til at vælge aktiviteter, hvor der bl.a. er fokus på ro, fordybelse, kreativitet mm. (Østergaard m.fl., 2018).

Det er kun en lille del af børnekonfirmandunderviserne, som angiver, at de tilbyder børnekonfirmandforløb til børn med særlige behov. Tabel 2 viser, hvor mange der tilbyder disse forløb.

Tabel 6: Tilbyder I særlige børnekonfirmandforløb til børn med særlige behov?	**Procent**
Nej	81,4
Ja, i eget sogn	11,1
Ja, i samarbejde med andre, f.eks. i provstiet	7,4

n=309. Alle tal er i procent. Kun primære svarperson. Tabellen er rangeret højest til lavest.

Som det fremgår af tabellen, angiver de fleste børnekonfirmandundervisere, at de i sognet ikke tilbyder særlige forløb til børn med særlige behov, mens knap to ud af ti tilbyder forløb enten i eget sogn eller i samarbejde med andre. Flere forskellige faktorer kan tænkes at have betydning for, hvorfor kun to ud af ti børnekonfirmandundervisere angiver, at de i sognet tilbyder forløb til børn med særlige behov. En forklaring kan være, at der er ingen eller få børn med særlige behov, at specialskolen for børn med særlige behov ligger i et andet sogn eller, at man på provstiplan har samlet disse børn på særlige hold. Det kan muligvis også handle om ressourcer til at lave særlige hold eller manglende kompetencer i forhold til at håndtere børn med særlige behov. En børnekonfirmandunderviser skriver f.eks. i en kommentar i spørgeskemaet: ”Børn med opmærksomhedsforstyrrelse udfordrer mig, da jeg ikke har nogen uddannelse i at arbejde med dem.”
Ud fra denne undersøgelse kan vi dog ikke sige noget om, om der er mange eller få børn med særlige behov, som går til børnekonfirmand. Undersøgelsen peger på, at der i relativt få sogne tilbydes forløb, men at man

måske også skal kigge på, om børnekonfirmandunderviserne føler sig ordentligt klædt på til at varetage opgaven.

2 Et typisk børnekonfirmandforløb

Med anordningen fra 2014 blev det pålagt alle sogne at tilbyde børnekonfirmandforløb. I vores undersøgelse angiver størstedelen, tæt på otte ud af ti, af de børnekonfirmandundervisere, som har besvaret spørgeskemaet, at de udbyder børnekonfirmandforløb i deres sogn. Da svarprocenten for både præster og kirke- og kulturmedarbejdere er lav i vores undersøgelse, er det dog ikke muligt for os at sige, om det er et generelt billede på, hvor mange sogne der har børnekonfirmander fire år efter, anordningen blev indført.
I de følgende afsnit vil vi komme ind på, hvad der kendetegner et typisk børnekonfirmandforløb hos de børnekonfirmandundervisere, som har besvaret spørgeskemaet, og som har angivet, at de tilbyder børnekonfirmandforløb. Vi vil berøre antallet af børnekonfirmander i løbet af et år samt kendetegn af lokalområdet, underviseren, strukturen omkring børnekonfirmandforløbet, indholdet i forløbene samt hvilke årsager der kan være til, at der ikke udbydes børnekonfirmandforløb.

2.1 Antal børnekonfirmander

Ser vi på, hvor mange børnekonfirmander, der typisk er i løbet af et år, er billedet lidt blandet. Størstedelen af børnekonfirmandunderviserne, næsten otte ud af ti, har haft, hvad der svarer til mellem ét og tre hold[5] i løbet af 2018.

Tabel 7: Hvor mange børnekonfirmander har der været i 2018?	**Procent**
1-20	45,0
21-40	34,0
41-70	16,2
71-101 eller flere	4,9

n=309. Alle tal er i procent. Kun primære svarpersoner. Tabellen er rangeret højest til lavest. Intervaller af antal børnekonfirmander er blevet slået sammen, f.eks. "1-10" og "11-20".

Det er svært at sige noget om, hvad der gør, at der er flere børnekonfirmander det ene sted fremfor det andet. Mange faktorer kan spille ind, f.eks. om der er en skole i nærheden, relationen til skolen, antallet af børn i sognet, hvilke religiøse overbevisninger, der findes i lokalsamfundet mm.
I spørgeskemaet fremgår det desuden, at der er flere kirke- og kulturmedarbejdere, som er tovholdere på børnekonfirmandforløb, hvor der har været tre hold eller flere i løbet af 2018. Ud fra spørgeskemaundersøgelsen er det dog svært at pege på, hvorfor der tilsyneladende er flere kirke- og kulturmedarbejdere, der har mange børnekonfirmandhold, men en forklaring kan være, at sogne med mange børnekonfirmandhold som oftest ansætter en kirke-kulturmedarbejder til at varetage denne opgave.

[5] Den primære besvarer er blevet spurgt, hvor mange børnekonfirmander, de har haft i alt i løbet af 2018. I arbejdet med det kvantitative data, har vi inddelt antallet af børnekonfirmander efter hvor mange hold, der typisk vil blive oprettet, ud fra det vi har set på vores feltbesøg. Antallet af børnekonfirmander på mellem ét og tre hold svarer i vores omregning til mellem et og 40 børn.

2.2 Lokalområdet

I dette afsnit ser vi nærmere på udbredelsen af børnekonfirmandforløb. Nedenstående tabel viser udbredelsen af børnekonfirmand i forhold til urbaniseringsgrad.

Tabel 8: Hvor mange indbyggere er der i den/de by/byer sognet ligger i?	**Procent**
Byer med 1.000-4.999 indbyggere	36,0
Byer med 5.000-49.999 indbyggere	30,0
Byer under 1.000 indbyggere	13,1
Byer med 50.000-99.999 indbyggere	9,8
Byer med 100.000 eller flere indbyggere (bortset fra hovedstadsområdet)	8,1
Hovedstadsområdet	3,0

n=297. Alle tal er i procent. Kun primære svarpersoner. 12 respondenter har angivet "ved ikke" og fremgår ikke af tabellen.

Tabellen viser besvarelserne for de børnekonfirmandundervisere, som har angivet, at de er den primære svarperson. Tabellen er således et udtryk for urbaniseringsgraden blandt undersøgelsens deltagere, som har haft børnekonfirmandforløb inden for de seneste to år. Denne undersøgelse peger således på, at der er blevet afholdt flest børnekonfirmandforløb i sogne, der ligger i byer i størrelsesordenen 1.000 til 4.999 og 5.000 til 49.999, mens der i hovedstadsområdet er blevet afholdt færrest forløb inden for de seneste to år. Ser vi på udbredelsen af børnekonfirmandforløb på stiftsniveau, fordeler respondenternes besvarelser sig som følger i nedenstående tabel.

Tabel 9: Hvilket stift er sognet en del af?	**Procent**
Aarhus	18,4
Viborg	18,4
Roskilde	12,3
Aalborg	12,3
Haderslev	10,0
Helsingør	9,4
Ribe	7,4
Fyn	6,8
København	3,6
Lolland-Falster	1,3

n=309. Alle tal er i procent. Kun primære svarpersoner.

Flest børnekonfirmandundervisere arbejder i et sogn, der ligger i Aarhus Stift eller Viborg Stift, og færrest arbejder i et sogn, som er en del af Københavns Stift eller Lolland-Falster Stift.

For de fleste børn er der ikke langt fra skole til børnekonfirmandundervisningen. Omkring otte ud af ti børnekonfirmandundervisere angiver, at afstanden fra skolen og til de lokaler, hvor børnekonfirmand afholdes, er i gåafstand med mellem 0 og 1,9 km. Kun et fåtal (1,5 pct.) angiver, at der er mere end fem km fra mødestedet til den skole, hvor størstedelen af børnene kommer fra. Det betyder også, at de fleste børn går eller cykler til børnekonfirmand, alene eller med en af kirkens medarbejdere. Tabel 3 viser, hvordan børnekonfirmandunderviserne har angivet, at børnekonfirmanderne kommer til mødestedet.

Tabel 10: Hvordan kommer børnene til mødestedet, f.eks. kirken/kirkens lokaler? Du må gerne sætte mere end ét kryds	Procent
De cykler og/eller går selv	35,6
De cykler og/eller går sammen med en af kirkens medarbejdere	31,4
De hentes i taxa/bus arrangeret af kirken	23,6
Andet	22,7
De bringes af deres forældre	8,1
De kommer selv med offentlig transport	3,2

n=309. Alle tal er i procent. Kun primære svarpersoner. Tabellen er rangeret højest til lavest.

Lidt overraskende er det dog, at næsten en fjerdedel angiver, at børnene hentes i bus eller taxa arrangeret af kirken. Dette kan måske hænge sammen med, at nogle sogne henter børn fra flere forskellige skoler, eller at en eller flere skoler ligger længere væk, end hvad det er muligt at cykle eller gå. Vores analyse viser, at børnene oftere bringes, enten af forældre eller med bus og/eller taxa, hvis der er mere end gåafstand fra skolen og til mødestedet. F.eks. angiver flere af de børnekonfirmandundervisere, hvor der er mellem to og seks kilometer fra skolen til mødestedet, at børnene hentes i bus eller taxa, i forhold til de børnekonfirmandundervisere, som angiver at mødestedet er i gåafstand til skolen. Er der under to kilometer fra skolen og til mødestedet, angiver knap seks ud af ti (58,9 pct.) børnekonfirmandundervisere, at børnene cykler og/eller går sammen med en af kirkens medarbejdere, og næsten syv ud af ti (69,6 pct.) børnekonfirmandundervisere angiver, at børnene cykler og/eller går selv.

2.3 Hvem deltager i børnekonfirmandundervisningen og hvordan?

Hvor vi tidligere så på, hvad der kendetegner børnekonfirmandunderviseren, vil vi i dette afsnit se nærmere på børnekonfirmandunderviserens deltagelse i børnekonfirmandforløb. Nedenstående tabel viser børnekonfirmandunderviserne fordelt på deres funktion i kirken.

Tabel 11: Hvad er din funktion i kirken?	Procent
Præst	65,5
Kirke- og kulturmedarbejdere	32,0
Andet	2,5

n=409. Kategorien "Andet" er tilføjet i tilfælde af, at modtagere af spørgeskemaet ikke identificerer sig som enten præst eller kirke- og kulturmedarbejder. Både primære og sekundære svarpersoner besvarelser.

Blandt de børnekonfirmandundervisere, som har deltaget i undersøgelsen og som deltager i børnekonfirmandforløb, er der flest præster. I den følgende tabel vil vi se nærmere på, hvor ofte disse børnekonfirmandundervisere deltager i løbet af et børnekonfirmandforløb.

Tabel 12: Hvor ofte deltager du i løbet af et forløb? og	Præst	Kirke- og kulturmedarbejder	Andet

Hvad er din funktion i kirken?			
Under halvdelen af forløbet	17,2	0,0	10,0
Halvdelen af forløbet	5,2	0,8	0,0
Over halvdelen af forløbet	8,2	3,1	0,0
Hver gang	69,4	96,2	90,0

n=409. Alle tal er i procent. Både primære og sekundære svarpersoner besvarelser.

Som det fremgår af tabellen deltager næsten alle kirke- og kulturmedarbejderne hver gang i løbet af et forløb, ligesom ni ud af ti "Andre" deltager hver gang, hvorimod der blandt præsterne er knap syv ud af ti, som deltager hver gang. Der er en statistisk sammenhæng[6] mellem børnekonfirmandundervisernes funktion i kirken, og hvor ofte de deltager i løbet af et forløb. Denne undersøgelse peger således i retning af, at når en kirke- og kulturmedarbejder eller en anden medarbejder, som er en del af børnekonfirmandforløbet, er tilknyttet børnekonfirmandforløbet, deltager de ofte i en større del af forløbet end præsten.

Ser vi på, hvem der oftest er tovholder på børnekonfirmandforløbende, angiver flest børnekonfirmandundervisere, at det er præsten, som er tovholder. Dette kan måske skyldes, at der er flere præster end kirke- og kulturmedarbejdere, som har besvaret spørgeskemaet. Det er dog interessant, at tæt på to ud af ti angiver, at der er et samarbejde mellem præst og kirke- og kulturmedarbejder omkring børnekonfirmandforløbet.

Tabel 13: Hvem er tovholder med hensyn til at planlægge, koordinere og være til stede i børnekonfirmandforløbet?	**Procent**
Præst	40,5
Kirke- og kulturmedarbejder	29,8
Samarbejde mellem præst og kirke- og kulturmedarbejder	16,5
Andet (Uddyb gerne)	7,8
Samarbejde mellem flere præster	2,9
Timeansat børnekonfirmandunderviser	1,6
Organist	1,0

n= 309. Alle tal er i procent. Kun primære svarpersoner. Tabellen er rangeret højest til lavest.

[6] Når man undersøger, om der er en statistisk sammenhæng, undersøger man, om der er en sammenhæng mellem to variable, f.eks. der hvor børnekonfirmandundervisningen finder sted, og hvordan det er struktureret. Man gør oftest brug af et signifikansniveau, der indikerer, om den sammenhæng man undersøger, er fremkommet ved en tilfældighed eller om sammenhængen skal tillægges en betydning. Når vi skriver, at der er en statistisk sammenhæng, betyder det således, at den beskrevne sammenhæng ikke er tilfældig, men derimod kan tillægges en betydning. I denne undersøgelse opererer vi med et signifikansniveau på 0,05. Yderligere forklaring kan findes i metodebilaget.

Andre kirkelige ansatte kan også deltage i børnekonfirmandforløb. Nedenstående tabel viser, hvor ofte forskellige funktioner deltager i børnekonfirmandundervisningen.

Tabel 14: Hvor ofte deltager følgende personer i børnekonfirmandforløbet?	**Aldrig eller under halvdelen**	**Halvdelen**	**Hver gang eller over halvdelen**
Præst	20,1	4,9	75,1
Kirke- og kulturmedarbejder	48,9	0	51,1
Andre frivillige	75,4	3,2	21,4
Organist	72,8	4,5	22,7
Timeansat børnekonfirmandunderviser	80,9	1,3	17,8
Andre kirkelige medarbejdere (graver, kirketjener, kordegn)	88,7	1,9	9,4
Andre	91,9	1,9	6,1
Menighedsrådsmedlemmer	91,3	1	7,8
Konfirmander eller tidligere konfirmander	99,7	0	0,3

n= 309. Alle tal er i procent. Kun primære svarpersoner. Kategorierne "Aldrig" og "Under halvdelen" er blevet slået sammen og kategorierne "Hver gang" og "Over halvdelen" er blevet slået sammen. Tabellen er rangeret højest til lavest i forhold til, hvor mange der har angivet at de forskellige personer deltager "hver gang eller over halvdelen".

Som tabellen illustrerer, er det primært folk med relation til kirken, frivillige eller ansatte, som er med til børnekonfirmandforløb. De fleste steder deltager præsten i mere end halvdelen af forløbet. For kirke- og kulturmedarbejdere ser vi, at omkring halvdelen deltager i mere end halvdelen af forløbet, mens lige under halvdelen aldrig deltager i forløbet. Dette kan måske skyldes, at der ikke nødvendigvis er en kirke- og kulturmedarbejder ansat i alle sogne, hvorimod der oftere kan være f.eks. en organist ansat i sognet. Et relativt højt antal, henholdsvis fire ud af ti og næsten tre ud af ti, angiver, at organister og andre kirkelige medarbejdere deltager i under halvdelen af børnekonfirmandforløbet. Man kan sige, at noget af det, som kendetegner disse medarbejdere er, at deres fag som udgangspunkt er mere aktivitetsspecifikt end f.eks. præstens eller kirke- og kulturmedarbejderens. Derfor kan det tænkes, at organister, gravere, kirketjenere og andre af kirkens medarbejdere inddrages i forbindelse med specifikke aktiviteter i børnekonfirmandforløbet.

Størstedelen af de primære børnekonfirmandundervisere føler sig tilstrækkeligt klædt på til at varetage opgaven som børnekonfirmandunderviser. Otte ud af ti angiver, at de ikke oplever at mangle redskaber eller kvalifikationer til at varetage børnekonfirmandundervisningen. Flere skriver i spørgeskemaet, at de gør brug af mange materialer om børnekonfirmandundervisning eller deltager i kurser om børnekonfirmandundervisning. Der er dog stadig to ud af ti, som angiver, at de oplever at mangle redskaber eller kvalifikationer til at varetage børnekonfirmandundervisningen. Lidt flere præster, 22 pct., end kirke- og kulturmedarbejdere, 15,3 pct., oplever, at de ikke er tilstrækkeligt klædt på. For de fleste børnekonfirmandundervisere i denne gruppe handler det bl.a. om, at de oplever at mangle pædagogiske evner eller erfaring med pædagogiske metoder, men flere skriver også i spørgeskemaet, at de savner erfaring med klasserumsledelse, inspiration og kreative kvalifikationer.

2.4 Børnekonfirmandforløbets struktur

Undersøgelsens resultater peger på, at børnekonfirmand har eksisteret i mange år i en stor del af de sogne, som børnekonfirmandunderviserne repræsenterer. Der er således flest børnekonfirmandundervisere, omkring halvdelen, som angiver, at børnekonfirmand har eksisteret i sognet i mere end 16 år. Der er dog også en stor gruppe, lidt mere end to ud af ti, som ikke ved, hvor mange år, der har været børnekonfirmand i sognet. En forklaring kan være, at vedkommende er nyansat og derfor ikke har forudsætninger for at vide, hvor mange år, der har været børnekonfirmand i sognet. En anden forklaring kunne være, at det har varieret fra år til år, om der har været børnekonfirmandforløb, hvorfor det kan være svært at vurdere i hvor mange år, der har været børnekonfirmandforløb samlet set.

Hvordan er børnekonfirmandforløb struktureret?

I størstedelen af sognene udbydes børnekonfirmandforløbet i forårshalvåret og/eller i efterårshalvåret. Kun omkring to ud af ti afholder børnekonfirmand på andre tidspunkter i løbet af året, f.eks. i sommerferien eller strækker sig over vintermånederne.

Ser vi på, hvordan børnekonfirmandforløbene struktureres, peger undersøgelsen på, at størstedelen af forløbene er struktureret ud fra den "klassiske" model, hvor børnene kommer til børnekonfirmand fast en gang om ugen over en længere periode. Tabel 6 viser, hvordan børnekonfirmandunderviserne angiver, at børnekonfirmandforløbet er struktureret hos dem.

Tabel 15: Hvordan er børnekonfirmandforløbet struktureret hos jer?	**Procent**
Én gang om ugen over minimum to måneder	73,8
Andet	16,5
Som en uges forløb	6,8
Som weekendforløb	2,9

n=309. Alle tal er i procent. Kun primære svarpersoner. Tabellen er rangeret højest til lavest.

Som det fremgår af tabellen, er det kun få børnekonfirmandforløb, som er kondenseret til enten weekendforløb eller en uges samlet forløb. Lidt flere angiver, at de har struktureret børnekonfirmandforløbet på en anden måde end de angivne muligheder. Til spørgsmålet nævnes bl.a. "2 ugers forløb", "ugentligt i 7-8 uger" og "3 dage i vinterferien". Flere nævner også, at de har prøvet lidt forskellige modeller, f.eks.:

> "Normalt har vi 12 uger og en familiegudstjeneste, men vi har forsøgt os med færre og længere gange og med færre ugentlige gange og en overnatning i weekenden."

Andre skriver, at forløb til børn med særlige behov er anderledes, da de er nødt til at tage særligt hensyn til børnene:

> "Vi har børnekonfirmander fra en skole, hvor der går børn, der bl.a. har autisme. Så deres forløb er ret kort og foregår i skoletiden, og så det passer til dem. De er her en gang i ugen af 1 times varighed mellem nytår og fastelavn".

Undersøgelsen peger således på, at flest børnekonfirmandforløb struktureres efter den klassiske model, hvor der ligger én undervisningsgang om ugen over en længere periode. Undersøgelsen peger dog også på, at man i flere sogne prøver andre modeller for børnekonfirmandforløbene.

Nedenstående tabel viser, hvor mange lektioner, der er i børnekonfirmandforløbene.

Tabel 16: Hvor mange lektioner á 45 min. er der i hele forløbet?	**Procent**

16-22	72,8
23 eller flere	17,8
Andet	9,4

n=309. Alle tal er i procent. Kun primære svarpersoner.

Størstedelen af børnekonfirmandforløbene opfylder minimumskravet på 16 lektioner á 45min., som anordningen stiller til antallet af lektioner. Blandt dem, som har svaret, at antallet af lektioner er noget andet, skriver flere enten, at de har færre lektioner end 16, eller at det skyldes, at børnekonfirmandforløbet er struktureret lidt anderledes end det mere klassiske forløb. Flere angiver tidsrum f.eks. ”3 dage fra 8.30-13.30”, ”2 eftermiddage = 4 lektioner. Lørdag fra 10-20 inkl. pauser. Overnatning og søndagsgudstjeneste” eller antal timer, ”12 timer (3 timer på 3 lørdag formiddage pr. klasse)”. Når forløbet er struktureret på en anden måde, tyder det altså på, at det kan være svært at vurdere, hvor mange lektioner der er i alt. En anden forklaring kan være, at der på grund af tid og ressourcer afholdes et mindre antal lektioner i børnekonfirmandforløbet end anordningen ligger op til.

Et andet element af børnekonfirmandforløbets struktur handler om, hvor det foregår. Den følgende tabel viser, hvor børnekonfirmandunderviserne har svaret ”Ja” til, at undervisningen foregår.

Tabel 17: Hvor fandt/finder børnekonfirmandundervisningen sted? Du må gerne sætte mere end et kryds.	**Procent**
Kirkerummet	95,8
Sognehuset	84,1
Kirkegården	50,2
Præstegården	16,2
Andet	8,1
Skolen	3,9
Missionshuset	0,3
Forsamlingshuset	0

n=309. Alle tal er i procent. Kun primære svarpersoner. Tabellen er rangeret højest til lavest.

Som det fremgår af tabellen, foregår børnekonfirmandundervisning i langt de fleste tilfælde på kirkens grund, som oftest i kirkerummet og/eller sognehuset og hos halvdelen af børnekonfirmandunderviserne også på kirkegården. Det er dog ud fra spørgsmålet svært at vurdere, hvor ofte børnekonfirmandundervisningen finder sted de forskellige steder. Det kan fx tænkes, at børnekonfirmandundervisningen oftere foregår i kirkerummet, mens man måske én gang i løbet af et forløb besøger kirkegården.

2.5 Indhold og aktiviteter i børnekonfirmandforløbene

Størstedelen af børnekonfirmandunderviserne opfatter i høj eller meget høj grad formålet med børnekonfirmand som både forkyndende, socialt-relationelt, kundskabsformidlende og dannende. Der er flest, som angiver, at de i høj eller meget høj grad opfatter det forkyndende og det socialt-relationelle efterfulgt af det kundskabsformidlende som formålet med børnekonfirmand. I en tidligere undersøgelse af børnekonfirmandforløb fra 2009 var det elementer som vidensformidling og forkyndelse, som var i højsædet (Rasmussen m.fl., 2009). Tabel 9 viser, hvordan børnekonfirmandundervisernes besvarelser fordeler sig.

Tabel 18: Hvad opfatter du som formålet med børnekonfirmand?	**Slet ikke eller i mindre grad**	**I nogen grad**	**I meget høj grad eller i høj grad**
Forkyndende	4,6	17,4	78
Socialt-relationelt	2,5	21,5	76,1
Kundskabsformidlende	5,3	23,2	71,4
Dannende	8	23	68,9
Andet	60,1	13,9	25,9

n=409. Alle tal er i procent. Både primære og sekundære svarpersoner. Kategorierne "Slet ikke" og "I mindre grad" er blevet slået sammen og kategorierne "I meget høj grad" og "I høj grad" er blevet slået sammen. Tabellen er blevet rangeret højest til lavest.

Som det fremgår af tabellen, opfatter relativt få børnekonfirmandundervisere formålet med børnekonfirmand som noget "andet". I spørgeskemaet skriver børnekonfirmandunderviserne f.eks., at det handler om at styrke relationen til og samarbejde med skoler og familier og give børnene et kendskab til kirken og kirkens rum.
I stort set alle tilfælde er der ingen statistiske sammenhænge mellem, hvad man opfatter som formålet med børnekonfirmand, og om det er en præst eller kirke- og kulturmedarbejder, som har svaret. Kun i kategorien "andet" er der en sammenhæng mellem oplevelsen af formålet og børnekonfirmandunderviserens funktion i kirken. Her er der flere børnekonfirmandundervisere med en anden baggrund og kirke- og kulturmedarbejdere, som i høj grad eller meget høj grad angiver, at de oplever "andre" formål med børnekonfirmand end de allerede angivne. Ser vi på, hvad disse børnekonfirmandundervisere har skrevet i spørgeskemaet, drejer det sig f.eks. om, at børnene skal få et kendskab til og føle fortrolighed med kirken, samt at det giver mulighed for kreativitet og lege. Det kan dog være svært at vurdere, hvorfor kirke- og kulturmedarbejdere og børnekonfirmandundervisere med en anden baggrund i højere grad end præsterne vurderer, at der også er "andre" formål end de allerede angivne kategorier.

Børnekonfirmandunderviserne er blevet spurgt ind til, hvor ofte en lang række elementer indgår i det samlede børnekonfirmandforløb. Nedenstående tabel viser de ti elementer, som flest børnekonfirmandundervisere angiver "altid" indgår i forløbet.

Tabel 19: Hvor ofte indgår følgende elementer i det samlede børnekonfirmandforløb?	Aldrig	Af og til	Altid
Fælles forfriskning/spisning	1,0	3,6	95,5
Samtale	0,0	8,7	91,3
Sang og musik	0,3	9,4	90,3
Genfortælling af bibelhistorier	0,0	12,3	87,7
Kreativ udfoldelse, f.eks. klip og maleri	2,3	41,4	56,3
Lege	2,3	46,3	51,5
Gudstjenesten	3,6	54,0	42,4
Drama/krybbespil/rollespil	20,4	58,9	20,7
Håndværk, f.eks. Brug af træ, metal, værktøj osv.	45,3	43,0	11,7
Andet	71,8	18,8	9,4

n=309. Alle tal er i procent. Kun primære svarpersoner. Tabellen er rangeret højest til lavest.

Fælles forfriskning/spisning, samtale, sang og musik og genfortælling af bibelhistorier er de elementer, der som oftest altid indgår i det samlede børnekonfirmandforløb. Undersøgelsens resultater peger på, at disse elementer er grundlæggende for langt de fleste børnekonfirmandforløb. Denne type af elementer stiller heller ikke nødvendigvis store krav til ressourcer og faciliteter, hvorimod sådan noget som håndværk og brug af værktøjer kan stille større krav til ressourcer og faciliteter.

Ser vi f.eks. på nogle af de elementer, som flest børnekonfirmandundervisere angiver "aldrig" indgår i børnekonfirmandforløbet, finder vi f.eks. lejrtur (98,4 pct.), gaming (96,1 pct.), foredrag (90,9 pct.) og overnatning (94,2 pct.), som alle stiller store krav til ressourcer og faciliteter. Dog ser vi enkelte statistiske sammenhænge mellem typen af forløb, og hvor ofte forskellige elementer indgår. F.eks. angiver flest børnekonfirmandundervisere, som enten har struktureret forløbet som en uges samlet forløb eller som et weekendforløb, at lege drama og krybbespil, håndværk, sport/boldspil og naturoplevelser altid eller af og til indgår som en del af det samlede forløb.

Desuden viser undersøgelsen, at der i flere tilfælde er statistiske sammenhænge mellem børnekonfirmandunderviserens funktion og hvilke elementer, der indgår i forløbet. Der er f.eks. flest præster, som angiver, at gudstjenesten altid eller af og til indgår i løbet af det samlede børnekonfirmandforløb, mens flest kirke- og kulturmedarbejdere angiver, at elementer som kreativ udfoldelse, quizzer, sport/boldspil, og løb altid eller af og til indgår i det samlede forløb. Når kirke- og kulturmedarbejdere deltager i børnekonfirmandforløb, ser det således ud til, at de, i højere grad end præsterne, gør brug af flere forskellige kreative, og måske også mere utraditionelle elementer i børnekonfirmandforløbene.

Hvad så med de enkelte lektioner? Den følgende tabel viser, hvor ofte forskellige kirkelige elementer indgår i den enkelte lektion eller gang.

Tabel 20: Hvor ofte indeholder den enkelte lektion/gang følgende kirkelige elementer	Aldrig	Af og til	Altid
Fælles forfriskning/spisning	1,6	3,2	95,1
Bøn og fadervor	0,6	6,8	92,6
Bibelhistorie	0,0	12,6	87,4
Salmer	0,6	19,7	79,6
Anden sangtradition end Den Danske Salmebog	15,9	46,0	38,2
Formidling af kirkens ritualer (f.eks. dåb, nadver og begravelse)	0,6	65,4	34,0
Velsignelse	29,4	44,3	26,2
Trosbekendelse	50,5	29,1	20,4
Andet	63,1	24,3	12,6
Kirkehistorie	16,2	73,1	10,7

n=309. Alle tal er i procent. Kun primære svarpersoner. Tabellen er rangeret højest til lavest.

Som tabellen viser, er det særligt fælles forfriskning/spisning, bøn og fadervor, bibelhistorie og salmer, der som oftest altid indgår i lektionen. Andre elementer, som f.eks. formidling af kirkens ritualer og kirkehistorie inddrages hos flest børnekonfirmandunderviserne af og til, hvilket måske kan have noget at gøre med, at disse elementer kan inddrages i forbindelse med forskellige temaer, man kan beskæftige sig med til børnekonfirmand.
Der er også kun få kirkelige elementer, hvor der er en statistisk sammenhæng mellem, om det er en præst eller en kirke- og kulturmedarbejder, som har svaret. Flest kirke- og kulturmedarbejdere angiver, at anden sangtradition end Den Danske Salmebog altid eller af og til indgår.

Ud fra spørgsmålene om, hvilke elementer, som indgår i henholdsvis det samlede forløb og den enkelte lektion, er det svært at drage nogle paralleller mellem børnekonfirmandunderviserens funktion og indholdet i børnekonfirmandforløbet, men undersøgelsen peger i retningen af, at der indholdsmæssigt *kan* være forskel på, om det er en præst eller en kirke- og kulturmedarbejder, der er tovholder.

2.6 Hvorfor er der sogne, som ikke har børnekonfirmander?

Blandt de respondenter, som har deltaget i undersøgelsen, angiver cirka fire ud af fem (83,8 pct.), at de har afholdt børnekonfirmandforløb inden for de seneste to år, mens cirka én femtedel angiver, at de ikke har afholdt børnekonfirmandforløb de seneste to år[7]. I denne gruppe[8] angiver flest respondenter, knap tre ud af ti, at sognet ligger i en by med mellem 5.000 og 49.999 indbyggere, og to ud af ti angiver, at sognet ligger i byer

[7] Andelen af præster og kirke- og kulturmedarbejdere, som ikke har børnekonfirmander kan dog sagtens være større. Spørgeskemaet er blevet sendt ud til et repræsentativt udsnit af præsterne i Danmark, samt alle medlemmer af kirke- og kulturmedarbejdernes fagforening, men opnåede kun en lav svarprocent. Dette kan måske skyldes, at dem, som ikke har børnekonfirmander, ikke har fundet det relevant at besvare spørgeskemaet, hvorfor de heller ikke optræder i statistikken.
[8] I et forsøg på at undgå dobbeltbesvarelser til dette spørgsmål, har vi manuelt gennemgået alle besvarelser efter den sognekode, respondenterne har angivet. Der er enkelte tilfælde af præster fra samme sogn, som har besvaret spørgeskemaet. Dog skulle præsterne ifølge den af FUV udtrukne stikprøve være udtrukket på en sådan måde, at kun én præst i kirker, hvor der er flere præster ansat, har modtaget spørgeskemaet. Der burde således være taget højde for dobbeltbesvarelser i den udtrukne stikprøve.

med 1.000-4.999 indbyggere eller i hovedstadsområdet. Flest respondenter i gruppen, tre ud af ti, angiver, at sognet er en del af Københavns Stift.
Gruppen er blevet bedt om at vurdere, hvilke årsager, der kan være til, at de ikke har afholdt forløb. Tabellen nedenfor viser deres svar.

Tabel 21: Hvorfor gennemføres der ikke et forløb? Du må gerne sætte mere end ét kryds.[9]	**Præst**	**Kirke- og kulturmedarbejder**	**Andet**[10]	**I alt**
Andet	39,5	33,3	0,0	43,5
Manglende tilslutning	34,2	44,4	0,0	32,6
Manglende børn i sognet	18,4	22,2	0,0	17,4
Børnene tilbydes et forløb i et andet sogn	21,1	0,0	0,0	17,4
Manglende samarbejde med skolen	11,8	22,2	0,0	12,0
Børnekonfirmandundervisningen indgår i skole-kirkesamarbejde (f.eks. understøttende undervisning)	13,2	11,1	0,0	12,0
Manglende prioritering fra præst(er)	11,8	11,1	0,0	10,9
Manglende prioritering fra menighedsrådet	7,9	11,1	0,0	7,6
Der er ingen, som har ansvar for forløbet pt. (f.eks. den ansvarshavende medarbejder er stoppet / der er lige ansat en ny medarbejder)	7,9	0,0	0,0	6,5
Manglende økonomi	7,9	11,1	0,0	1,1

n=92. Alle tal er i procent. Tabellen er rangeret højest til lavest.

Som tabellen viser, angiver flest præster, at der er andre årsager til, at de ikke har afholdt forløb. Af dem som har krydset af i "andet", uddyber flere, at det skyldes "vakance", "ingen skole i byen", "børnene tilbydes forløb i et andet sogn" eller "ny medarbejder"[11]. Det har været muligt at vælge flere svarmuligheder til dette spørgsmål. Blandt dem, som har svaret, at der er andre årsager til, at de ikke afholder børnekonfirmandforløb, har flere også krydset af, at det skyldes manglende børn i sognet og manglende tilslutning. Tabellen viser dog, at flest kirke- og kulturmedarbejdere angiver, at der ikke er børnekonfirmandforløb i det sogn, hvor de arbejder på grund af "manglende tilslutning". Vi ser ingen sammenhænge mellem størrelsen på den by og/eller stiftet, sognet er en del af, og hvorfor der ikke gennemføres forløb.
Det er således svært at pege på én overordnet grund til, at det ikke har været muligt at afholde børnekonfirmandforløb i nogle sogne. Vil man undersøge, hvorfor der i nogle sogne ikke afholdes børnekonfirmand, er det derfor vigtigt at undersøge, hvordan en række forskellige faktorer kan have indflydelse på, om der afholdes forløb.

[9] Der kan forekomme dobbeltbesvarelser, hvis f.eks. en præst og en kirke- og kulturmedarbejder fra samme sogn begge har besvaret spørgeskemaet. Derfor er tabellen inddelt efter respondentens funktion.
[10] Der er ikke nogen respondenter, som har kategoriseret sig selv som "andet", som angiver, at de ikke har haft børnekonfirmander inden for de seneste to år fra 2018.
[11] Som det fremgår af tabellen, findes der svarkategorier for nogle af de årsager, som børnekonfirmandunderviserne har angivet under "andet". Dette kan måske skyldes, at børnekonfirmandunderviserne ikke har oplevet, at svarkategorien i tilstrækkelig grad dækkede deres svar.

3 Samarbejdspartnere

Det er afgørende for børnekonfirmandforløbet, at børn og forældre gøres opmærksom på kirkens tilbud. Børnekonfirmandunderviserne er derfor blevet spurgt ind til kirkens formidling af tilbuddet udadtil.
Tabel 13 viser, hvor mange børnekonfirmandundervisere, der har svaret "Ja" til forskellige måder at formidle tilbuddet.

Tabel 22: Hvordan formidles tilbud om børnekonfirmandforløb? Du må gerne sætte mere end et kryds.	**Procent**
Kirkeblad / kirkens hjemmeside	65,0
Skolens intranet	65,0
Præsentation for klasser på skolen	58,3
Uddeling af flyers på skolen	48,5
Sociale medier	25,9
Andet	22,7
Lokalavisen	14,9

n=309. Alle tal er i procent. Kun primære svarpersoner. Tabellen er rangeret højest til lavest.

Som det fremgår af tabellen, gør en stor del af børnekonfirmandundervisere brug af kirkebladet/kirkens hjemmesiden og/eller skolens intranet, når de skal formidle tilbuddet om børnekonfirmandundervisning. I den indledende research til undersøgelsen fik vi indtryk af, at det for en stor del af børnekonfirmandunderviserne kunne være svært at få lov til at komme ind på skolen og fortælle børnene om børnekonfirmand. Derfor er det også lidt overraskende, at en stor del af børnekonfirmandunderviserne angiver, at de kan bruge i hvert fald én kanal på skolen til at fortælle børn og/eller forældre om tilbuddet. Hvad dette kan skyldes, er dog svært at sige ud fra spørgeskemaundersøgelsen alene.

Nedenstående tabel viser, om og hvem børnekonfirmandunderviserne angiver, at de samarbejder med.

Tabel 23: Hvem samarbejder I med om børnekonfirmand? Du må gerne sætte mere end ét kryds.	**Procent**
Samarbejder ikke med nogen	51,5
Skoler	39,5
Andre sogne	12,0
Andre	6,8
Foreninger og organisationer	5,2

n=309. Alle tal er i procent. Kun primære svarpersoner. Tabellen er rangeret højest til lavest.

Halvdelen af børnekonfirmandunderviserne angiver, at de ikke samarbejder med andre om børnekonfirmand, mens lige under halvdelen angiver, at de samarbejder med *nogen*, hvor langt størstedelen af denne gruppe samarbejder med skoler. Vi har dog ikke præciseret, hvad vi forstår ved det at samarbejde, og derfor kan børnekonfirmandunderviserne have svaret ud fra forskellige forståelser af samarbejde. Blandt den gruppe som samarbejder med skoler, skriver mange børnekonfirmandundervisere i spørgeskemaet, at det drejer sig om formidling af tilbuddet på skolen samt praktiske elementer. Dette kan f.eks. være at koordinere med skolen, så børnene har fri på samme tid, eller at lærere eller SFO husker børnene på, at de skal til børnekonfirmand. Der er ingen statistisk sammenhæng mellem børnekonfirmandunderviserens funktion i kirken, og om de samarbejder med andre om børnekonfirmand.

Adspurgt, hvilke udfordringer børnekonfirmandunderviserne oplever i forhold til børnekonfirmand, angiver knap to ud af ti at samarbejde med skolen er en udfordring. Flere børnekonfirmandundervisere skriver, at det særligt drejer sig om muligheden for at formidle tilbuddet på skolen, hvilket er blevet besværliggjort efter de nye GDPR-regler, som gør, at børnekonfirmandunderviserne ikke kan få udleveret f.eks. klasselister. Der tegner sig således et billede af, at samarbejdet med skolen måske især handler om, om skolen er samarbejdsvillig, når det kommer til, om børnekonfirmandunderviserne kan formidle tilbuddet om børnekonfirmand på skolen. Blandt de børnekonfirmandundervisere som samarbejder med andre sogne, skriver flere, at samarbejdet især handler om, at børnene skal lære alle kirkerne at kende, hvis der er flere i samme område samt ideudveksling.

Andre mulige samarbejdspartnere kan være børnenes egne voksne, f.eks. forældre, bedsteforældre eller andre. Spørgsmålet om og hvordan disse voksne inddrages, fremgår af Tabel 24 nedenfor.

Tabel 24: Hvordan inddrages forældre og/eller andre af børnenes 'egne' voksne i konfirmandforløbet? Du kan sætte mere end ét kryds.	**Procent**
De inviteres til en afsluttende børnegudstjeneste	80,9
De inviteres til gudstjeneste	59,2
De inviteres til arrangementer	59,2
De opfordres til samtaler hjemme om det at være børnekonfirmand	23,6
Andet	11,0
De opfordres til at hjælpe med praktiske ting	9,1
De inviteres til at hjælpe til med arrangementer	6,1
De inddrages ikke	1,9
De inviteres til at hjælpe med undervisningen	1,9
De opfordres til at komme med bidrag til undervisningen	1,6

n=309. Alle tal er i procent. Det er kun den primære besvarer, som har fået stillet dette spørgsmål. Tabellen er rangeret højest til lavest.

Tabellen viser, at størstedelen af de voksne inviteres til en afsluttende børnegudstjeneste. Knap seks ud af ti angiver, at børnenes egne voksne inviteres til gudstjeneste, som er uden for børnekonfirmandforløbet og/eller inviteres til arrangementer. Helt overordnet kan man sige, at børnenes egne voksne inddrages, når der sker noget i kirken i form af gudstjenester eller arrangementer, men at de ikke bruges som mulige ressourcepersoner. Knap en fjerdedel af børnekonfirmandunderviserne opfordrer børnenes egne voksne til at snakke med børnene derhjemme om det at være børnekonfirmand, men ellers tyder undersøgelsen på, at de voksne i mindre udstrækning inddrages aktivt i børnekonfirmandforløbet som f.eks. mulige ressourcepersoner.

4 Hvilke udfordringer står børnekonfirmandundervisere med i dag?

Med indførelsen af folkeskolereformen i 2014, som bl.a. ændrede rammerne for folkeskoleelevers fritid samt anordningen, som gjorde det obligatorisk for sogne at tilbyde børn i sognet børnekonfirmandforløb, opstod der nye rammer for børnekonfirmandundervisningen. Spørgsmålet er, om det har haft en betydning for børnekonfirmandforløbene?

Næsten halvdelen af børnekonfirmandunderviserne vurderer, at antallet af børnekonfirmander har været nogenlunde det samme i perioden 2014 til 2018. Næsten en fjerdedel vurderer, at antallet af børnekonfirmander er faldet, og tæt på en femtedel vurderer, at antallet af børnekonfirmander er steget i perioden. Det er dog svært at sige, hvad der har haft indflydelse på, hvordan antallet af børnekonfirmander har udviklet sig.
Til spørgsmålet om, om folkeskolereformen fra 2014 kan tilskrives en betydning, svarer en stor del af børnekonfirmandunderviserne, at den ikke har haft en betydning eller, at de ikke ved, om den har haft en betydning i forhold til børnekonfirmand. Den følgende tabel viser børnekonfirmandundervisernes svar.

Tabel 25: Oplever du, at folkeskolereformen fra 2014 har haft en betydning for følgende:	**Slet ikke eller i mindre grad**	**I nogen grad**	**I meget høj grad eller i høj grad**	**Ved ikke**
Tidspunkt på dagen for børnekonfirmandforløb	37,8	16,8	30,1	15,2
Har folkeskolereformen haft betydning på andre måder i forhold til sognets børnekonfirmandforløb	42,4	9,7	11	36,9
Samarbejde med skolen om børnekonfirmandforløb er blevet bedre	46	9,1	9,1	35,9
Den overordnede struktur for forløbet (f.eks. gået fra ugentligt møde til weekend-forløb)	72,2	4,2	8,8	14,9
Et fald i antallet af børnekonfirmander	53,7	11,7	8,4	26,2
En stigning i antallet af børnekonfirmander	66,3	2,3	4,9	26,5
Samarbejde med skolen om børnekonfirmandforløb er blevet forringet	61,8	5,8	3,6	28,8

n=309. Alle tal er i procent. Det er kun den primære besvarer, som har fået stillet dette spørgsmål. Kategorierne "Slet ikke" og "I mindre grad" er blevet slået sammen og kategorierne "I meget høj grad" og "I høj grad" er blevet slået sammen. Tabellen er rangeret højest til lavest efter hvor mange der har svaret "I meget høj grad eller i høj grad".

Som det fremgår af tabellen, vurderer flest børnekonfirmandundervisere, at folkeskolereformen har haft betydning for tidspunktet på dagen for børnekonfirmandforløbet. Men som det også ses i tabellen, vurderer en

stor del af børnekonfirmandunderviserne, at folkeskolereformen ikke har haft en betydning eller, at de ikke ved, om folkeskolereformen har haft en betydning. I spørgeskemaet angiver halvdelen af børnekonfirmandunderviserne, at de oplever udfordringer med de længere skoledage i forhold til børnekonfirmandforløbet. Flere skriver, at de oplever, at børnene er trætte, når de kommer til børnekonfirmand eller, at mange børn vælger tilbuddet fra. Der er ingen statistisk sammenhæng mellem, om børnekonfirmandunderviseren har oplevet, at folkeskolereformen har haft en betydning for tidspunktet for børnekonfirmand og andre faktorer som antallet af børnekonfirmander. Det er dog i særlig grad kirke- og kulturmedarbejderne, som oplever, at folkeskolereformen har haft betydning for tidspunktet for børnekonfirmand. Nogle børnekonfirmandundervisere skriver, at de som konsekvens af lange skoledage har rykket børnekonfirmandforløbet til weekenden i stedet for hverdagene. Denne undersøgelse kan ikke give svar på, om folkeskolereformen har haft betydning for børnekonfirmandforløbet som helhed. Dog peger den på, at særligt de længere skoledage, som blev indført med folkeskolereformen, er blevet oplevet som en udfordring for en stor del af børnekonfirmandunderviserne.

Den følgende tabel viser, hvor mange børnekonfirmandundervisere, der vurderer, at forskellige faktorer er en udfordring for deres børnekonfirmandforløb.

Tabel 26: Oplever du udfordringer med børnekonfirmandforløb i forhold til følgende: **Du må gerne sætte mere end ét kryds.**	**Procent**
Lange skoledage	52,1
Kirkens tilbud er et blandt mange	52,1
Børnene kommer til eller falder fra løbende i løbet af et forløb	23,0
Logistik	21,3
Samarbejde med skolen	19,1
Små hold	18,6
Oplever ikke udfordringer med børnekonfirmandforløb	16,6
Andet	11,2
Store hold	8,1

n=409. Alle tal er i procent. Både primær og sekundær besvarer har modtaget dette spørgsmål. Tabellen er rangeret højest til lavest.

Som det fremgår af tabellen, er det især de lange skoledage, men også at kirkens tilbud er et blandt mange, der opleves som en udfordring for flest børnekonfirmandundervisere. Det er især kirke- og kulturmedarbejderne, som, i højere grad end præsterne, oplever udfordringer i forhold til samarbejde med den lokale skole, lange skoledage, og at kirkens tilbud er et blandt mange. Blandt dem, som oplever udfordringer med, at kirkens tilbud er et blandt mange, skriver flere, at børnekonfirmand opfattes på lige fod med andre fritidstilbud, som børnene går til, hvorfor nogle børn vælger børnekonfirmand fra. Andre undersøgelser af børns fritidsliv i dag peger på lignende erfaringer hos andre udbydere af fritidstilbud både i forhold til at de længere skoledage udgør en udfordring med trætte elever, og at der er mange fritidstilbud til børnene, hvorfor det kan være en udfordring at fastholde eleverne (Se f.eks. Juul & Østergaard, 2017; Arendt & Skov, 2017; CUR, 2019).

Derudover oplever en mindre gruppe børnekonfirmandundervisere også udfordringer i forhold til, at børnene kommer til eller falder fra i løbet af et forløb, logistik, samarbejde med skolen og små hold. Nogle børnekonfirmandundervisere skriver f.eks., at når børnene falder fra i løbet af et forløb, kan det være svært at lave nogle aktiviteter, og andre skriver, at hvis børnene går på skoler, som ligger længere væk end gå- eller cykelafstand til kirken, skaber det logistiske udfordringer i forhold til tidspunktet for undervisningen eller de ressourcer, der skal bruges på at hente børnene.

En mindre gruppe oplever ingen udfordringer med deres børnekonfirmandforløb, og et fåtal har andre udfordringer eller oplever udfordringer, når holdene bliver af en vis størrelse.

5 Afrunding

Med den kvantitative undersøgelse ønskede vi at kortlægge typiske børnekonfirmandforløb samt best practice. Det har ikke været muligt at sige noget om best practice ud fra den kvantitative undersøgelse, men den kvantitative kortlægning understøtter best practice-notatet om, hvordan praksis ser ud hos en gruppe børnekonfirmandundervisere.

Undersøgelsen giver et indblik i form og indhold i de sogne, hvor børnekonfirmandundervisere har besvaret spørgeskemaet. Desuden peger vi på tendenser og strømninger i børnekonfirmandforløb i Danmark.

Det typiske børnekonfirmandforløb
Hvis vi fra undersøgelsen skulle give et bud på et typisk børnekonfirmandforløb, ville børnekonfirmandforløbet finde sted i sogne, der ligger i byer med mellem 1.000 og 49.999 indbyggere. For de fleste børn er der ikke langt til børnekonfirmand, og de kan enten gå eller cykle, alene eller sammen med en af kirkens medarbejdere. Oftest er det en kvindelig præst, som er den primære tovholder på børnekonfirmandforløbet, og hun er mellem 40 og 59 år. I de fleste tilfælde føler hun sig godt klædt på til at varetage undervisningen, og hvis ikke, oplever hun oftest at mangle pædagogiske evner. Børnekonfirmandundervisningen foregår i de fleste tilfælde med hjælp fra andre kirkelige medarbejdere, hvor f.eks. organister eller andre frivillige deltager i løbet af et forløb.
I de fleste sogne har man haft mellem ét og tre børnekonfirmandhold i løbet af 2018. Det svarer til mellem én og 40 børn. Når der er flere hold, er det typisk en kirke- og kulturmedarbejder, som er tovholder for holdene. For flest sogne, har antallet af børnekonfirmander været nogenlunde det samme siden 2014. Flest børn i 3. klasse tilbydes børnekonfirmandforløb, og på størstedelen af holdene er der lige mange drenge og piger. Dog er andelen af hold med flest piger væsentligt større end andelen af hold med flest drenge. Derudover tilbydes der kun få børnekonfirmandhold til børn med særlige behov. Blandt dem, som tilbyder forløb til børn med særlige behov, er det oftest i et sogn, der har et samarbejde med en specialskole i sognet eller i provstiet.

I de fleste sogne har man haft børnekonfirmandforløb i mere end 16 år, og børnekonfirmand udbydes typisk i forårshalvåret og/eller efterårshalvåret. Oftest er børnekonfirmandforløbet struktureret ud fra den "klassiske" model, hvor børnene kommer fast én gang om ugen i minimum to måneder, og forløbet foregår primært i kirkerummet og/eller sognehuset.
For størstedelen af børnekonfirmandunderviserne er formålet med børnekonfirmandforløbet en kombination af dannende, forkyndende, kundskabsformidlende og socialt-relationelt. I forhold til indhold, er grundlæggende elementer i det samlede børnekonfirmandforløb, fælles forfriskning/spisning, samtale, sang og musik og bibelhistorie. Af kirkelige elementer indgår bøn og fadervor, bibelhistorie og salmer i langt de fleste tilfælde altid i den enkelte lektion.
Tilbuddet om børnekonfirmand bliver oftest formidlet via kirkebladet/kirkens hjemmeside og/eller via skolens intranet. Et større antal børnekonfirmandundervisere præsenterer også tilbuddet om børnekonfirmand for klasser på skolen. Skolen er også den største samarbejdspartner, når det kommer til børnekonfirmand. Dog samarbejder næsten halvdelen af børnekonfirmandunderviserne ikke med eksterne samarbejdspartnere om børnekonfirmandforløbet. Forældrenes rolle i børnenes deltagelse i børnekonfirmand er heller ikke stor. Oftest engageres forældrene kun ved invitation til arrangementer, f.eks. den afsluttende børnegudstjeneste, almindelig gudstjeneste eller andre arrangementer.
Folkeskolereformen tilskrives ikke den store betydning for børnekonfirmandforløbet. Har man oplevet, at reformen har haft en betydning, har det typisk været i forbindelse med tidspunktet på dagen for børnekonfirmandforløbet. Endvidere, har man som børnekonfirmandunderviser oplevet udfordringer i forhold til børnekonfirmandforløbet, drejer det sig primært om længere skoledage, som bevirker at børnene er mere trætte eller, at kirkens tilbud er et blandt mange tilbud, som børnene vælger imellem i deres fritid.

Nye perspektiver

Den kvantitative undersøgelse rejser en række nye spørgsmål og perspektiver.

En stor del af besvarelserne, vi har fået i spørgeskemaet, kommer fra præster og kirke- og kulturmedarbejdere, som har haft børnekonfirmander inden for de seneste to år. Det er en relativt lille gruppe, som ikke har haft børnekonfirmander kun én ud af fem. Det er muligt, at en stor del af de præster og kirke- og kulturmedarbejdere, som ikke har besvaret spørgeskemaet ikke har haft børnekonfirmander og derfor har tænkt, at spørgeskemaet ikke var relevant for dem. Undersøgelsen peger på, at der kan være flere forskellige årsager til, at der ikke er børnekonfirmandforløb i sognet, heriblandt manglende tilslutning og under andre årsager, vacance, ingen skole i byen mm., og det er et spørgsmål, som kræver yderligere undersøgelse.

I vores undersøgelse ser vi ikke store forskelle imellem forløb, hvor en præst er tovholder i forhold til, når en kirke- og kulturmedarbejder er tovholder. Kirke- og kulturmedarbejderne ser ud til at bruge flere forskellige kreative elementer i børnekonfirmandforløbene, men det kræver yderligere undersøgelse at afgøre, om der er en egentlig forskel. Desuden peger vores undersøgelse på, at lidt flere præster end kirke- og kulturmedarbejdere oplever at mangle redskaber og/eller kvalifikationer i forbindelse med børnekonfirmandforløbet. Derfor kunne det også give mening at undersøge, om børnekonfirmandunderviserens faglige baggrund har betydning for, hvordan børnekonfirmandforløb sammensættes.

CUR, Center for Ungdomsstudier
Pernille Gani
Nov. 2019

Litteratur

Arendt, K. S., & Skov, P., R. (2017). Den længere skoledags betydning for elevers fritidsaktiviteter. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Center for Ungdomsstudier, CUR, (2019). Folkeskolereform & fritidsliv – Undersøgelse af folkeskolereformens betydning for udbud og mangfoldighed i fritidstilbud. Frederiksberg: Center for Ungdomsstudier.

Juul, Kirsten Grube & Søren Østergaard (2017). *Skoler og foreninger i bevægelse mod og med hinanden! Muligheder og udfordringer i mødet med den åbne skole.* Frederiksberg: Center for Ungdomsstudier.

Rasmussen, Steen Marqvard, L. Christensen, P. Götke & G. Nicolajsen (2009). Minikonfirmand- og konfirmandundervisning i folkekirken 2009-09. Teologisk Pædagogisk Center: Løgumkloster.

Østergaard, S., Benn, L. C., Haugegaard, S. & Lindeskov D. M. (2018). *Gutter, vi skal altså holde sammen, ellers bliver vi nakket! Perspektiver på tweens, trivsel og fællesskaber.* Frederiksberg: Ungdomsanalyse.nu

Bilag 1: Undersøgelsens metode

I dette afsnit beskriver vi den kvantitative undersøgelsesmetode og datagrundlag. Vi kommer bl.a. ind på tankerne bag spørgeskemaet, stikprøven, repræsentativitet, bortfald og hvordan vi har behandlet data, fremkommet via spørgeskemaet i vores analyse.

1 Spørgeskemaundersøgelsen

1.1 Om spørgeskemaet

Spørgeskemaet har haft til formål at afdække børnekonfirmandundervisningen anno 2018, da folkeskolereformen fra 2014 har ændret landskabet for børn og unges fritidsliv. For at afdække feltet spænder spørgeskemaet bredt, idet vi både spørger ind til struktur for og indhold af børnekonfirmandforløbene.

Præster og kirke- og kulturmedarbejdere (se beskrivelse af stikprøven nedenfor) har modtaget spørgeskemaet, da indledende studier viser, at disse to medarbejdergrupper oftest er tovholdere for børnekonfirmandforløbene. Der findes mange forskellige konstellationer med hensyn til hvem der er tovholder, underviser og deltager i børnekonfirmandforløbene. Af denne grund bliver respondenterne i spørgeskemaet inddelt i primær besvarer og sekundær besvarer. Kun den primære besvarer har fået spørgsmål om, hvordan forløbet er struktureret for at sikre, at der ikke er dobbeltbesvarelser på spørgsmål om selve forløbets struktur og dermed de mere 'faktuelle' aspekter af forløbet. Vi antager dermed, at den primære besvarer er den person med tilknytning til børnekonfirmandforløbet, som mest præcist vil kunne angive de strukturelle omstændigheder for børnekonfirmandforløbet. Spørgeskemaet findes i Bilag 2.

1.2 Stikprøve

For denne undersøgelse udgøres den samlede population af præster og kirke- og kulturmedarbejdere, som arbejder med børnekonfirmandforløb. Da det ikke er opgjort, hvor mange henholdsvis præster og kirke- og kulturmedarbejdere, der arbejder med børnekonfirmandforløb, har vi sendt spørgeskemaet ud til en repræsentativt udvalgt gruppe præster[12] og alle medlemmer af Kirkekultur.nu[13]. Den samlede stikprøve består af 837 præster og 301 kirke- og kulturmedarbejdere.

1.3 Udsendelse af spørgeskemaet

[12] Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter (FUV) har stået for at udtrække en repræsentativ stikprøve for præsterne. Udgangspunktet for stikprøven har været en liste fra kirkeministeriet med i alt 3785 præster, da præster i flersognspastorater har optrådt flere gange. Listen er blevet reduceret ud fra kriterier om, at hver præst kun må optræde én gang, skal være tilknyttet en sognekode og urbaniseringsgrad. Af de resterende præster er et udsnit blevet udtrukket tilfældigt til en tidligere undersøgelse. Vores stikprøve udgøres af den andel af præster, som ikke har været med i den tidligere undersøgelse, hvorfor også vores stikprøve kan opfattes som tilfældigt udtrukket. Bilag 3 viser proceduren for udvælgelsen samt at vores stikprøveudvalg er repræsentativ med hensyn til pastoratets urbaniseringsgrad.

[13] Det antages af Kirkekultur.nu, fagforeningen for kirke- og kulturmedarbejdere, at størstedelen af kirke- og kulturmedarbejderne i landet er medlemmer af Kirkekultur.nu. Det har ikke været muligt at udvælge kirke- og kulturmedarbejderne ud fra samme princip som præsterne, da vi ikke har haft adgang til informationer om fx køn, alder og urbaniseringsgrad. Af denne grund blev spørgeskemaet sendt ud til alle medlemmer. Med den opnåede lave svarprocent og de manglende informationer om køn, alder og urbaniseringsgrad er det vigtigt at understrege, at vi kun kan sige noget om den gruppe kirke- og kulturmedarbejdere der har deltaget i undersøgelsen og ikke noget generelt.

Spørgeskemaet blev oprettet i det online survey program Relationwise og sendt via mail til præster og kirke- og kulturmedarbejdere. Center for Ungdomsstudier stod for distributionen af spørgeskemaet til præsterne mens Kirkekultur.nu stod for distributionen til alle deres medlemmer.

Spørgeskemaet blev sendt til præsterne den 4. oktober 2018 og til kirke- og kulturmedarbejderne d. 10. oktober og lukkede for både præster og kirke- og kulturmedarbejdere d. 17. december 2018. Den oprindelige deadline for spørgeskemaundersøgelsen var sat til den 9. november. På grund af for få besvarelser fra både præster og kirke- og kulturmedarbejdere blev det besluttet at rykke den endelige deadline for spørgeskemaundersøgelsen. Vi sendte tre påmindelser i løbet af perioden til de præster, som ikke havde besvaret spørgeskemaet. Påmindelserne blev sendt den 23. oktober, 1. november og 6. november. Da der stadigvæk var relativt få besvarelser fra præsterne efter den 9. november, blev det besluttet at en medarbejder fra FUV (Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter), skulle ringe rundt til de præster, som ikke havde besvaret spørgeskemaet og ikke havde angivet, at de var på orlov, barsel eller lignende i løbet af efteråret 2018. Opringningerne medførte at nogle af de præster, som ikke havde besvaret spørgeskemaet, efterfølgende besvarede det. Kirke- og kulturmedarbejderne modtog to påmindelser på mail fra Kirkekultur.nu den 25. oktober og den 15. november. I et forsøg på at få flere til at besvare spørgeskemaet blev der lavet aftaler med en række kirke- og kulturmedarbejdere om at dele opslag i deres faggrupper på Facebook med en påmindelse om at besvare spørgeskemaet. Derudover blev undersøgelsen omtalt på FUVs hjemmeside og Kirkekultur.nu ´s hjemmeside og nyhedsbrev.

1.4 Besvarelser og repræsentativitet

Der indkom i alt 568 besvarelser fra respondenter, som har gennemført hele spørgeskemaet[14]. For præsterne indkom 399 besvarelser, for kirke- og kulturmedarbejdere 151 besvarelser og for respondenter, der har kategoriseret sig selv som 'andet', 18 besvarelser[15]. Besvarelsesprocenten er således 47,7 pct. for præsterne og 50,2 pct. for kirke- og kulturmedarbejderne, hvilket er lavt.

Besvarelsesprocenten er et vigtigt mål for undersøgelsens repræsentativitet. Der findes forskellige vurderinger af, hvornår en besvarelsesprocent er tilstrækkelig høj til, at det vurderes, at stikprøvens resultater som udgangspunkt er repræsentative for den samlede population. Tidligere lignende undersøgelser foretaget af FUV har opereret med en svarprocent på minimum 70 pct. som tilfredsstillende. Det har dog også for nogle af disse undersøgelser været en udfordring at få en tilfredsstillende svarprocent fra præster. I en undersøgelse af konfirmationsforberedelsen fra 2016 til 2017 fik man svarprocenter på mellem 58 pct. og 60 pct. (Felter & Rasmussen, 2018). I en tidligere undersøgelse blandt præster om folkeskolereformens konsekvenser for både konfirmationsforberedelse og børnekonfirmandundervisningen var besvarelsesprocenten på 58 pct. (Felter & Rasmussen, 2016). Generelt når mange undersøgelser i dag sjældent op på en svarprocent omkring de 70 pct. (Felter & Rasmussen, 2018; Hansen & Andersen, 2009). Selvom der findes eksempler på, at nogle vurderer at svarprocenter over 50 pct. lige kan accepteres (se fx Bryman, 2018), er det også afgørende, at man ved en lav svarprocent foretager en bortfaldsanalyse.

2 Bortfaldsanalyse

Formålet med denne del af undersøgelsen var at kortlægge børnekonfirmandforløb i hele landet. På grund af en lav besvarelsesprocent er der en række komplikationer forbundet med undersøgelsens generaliserbarhed. I de fleste tilfælde vil man foretage en bortfaldsanalyse, for at vurdere om undersøgelsen kan siges at være

[14] Vi modtog i alt 690 besvarelser, hvoraf 121 respondenter har besvaret få eller ingen af spørgsmålene. Disse respondenter er blevet filtreret fra under bearbejdningen af datamaterialet i SPSS.
[15] Vi tilføjede kategorien 'andet' under stillingsbetegnelse i tilfælde af, at en anden person uden for målgruppen skulle modtage spørgeskemaet, da vi fra den indledende research ved, at andre typer medarbejdere kan varetage undervisningen. Af samme årsag kan vi heller ikke beregne svarprocenten for denne gruppe.

repræsentativ, selvom besvarelsesprocenten er lavere end ønsket. Med en bortfaldsanalyse vil man, kort fortalt, analysere, om dem der har besvaret undersøgelsen, er markant forskellige fra dem der ikke har besvaret undersøgelsen (Hansen & Andersen, 2009). I det følgende forsøger vi at undersøge bortfaldet, selvom vi også her støder på en række udfordringer.

Den grundlæggende analyseenhed er præster og kirke- og kulturmedarbejdere som på den ene eller den anden måde er en del af et børnekonfirmandforløb. For kirke- og kulturmedarbejderne har vi ikke kunnet foretage en analyse af, hvem der har svaret og hvem der ikke har. Dette skyldes, at vi ikke har haft oplysninger om baggrundsvariable, som fx køn, alder og urbaniseringsgrad for den samlede gruppe af kirke- og kulturmedarbejdere.
For præsterne kan vi sammenligne den samlede udtrukne stikprøve, som skulle være repræsentativ, med gruppen af præster, som har besvaret spørgeskemaet. Fra den udtrukne stikprøve har vi informationer om alder samt fordelingen af køn[16]. En sammenligning af aldersgennemsnittet samt fordelingen af køn i den samlede stikprøve med den gruppe af præster, som har besvaret spørgeskemaet viser, at der ikke er den store forskel på de to grupper i forhold til de to variable[17]. Det har ligeledes været muligt at sammenligne de to grupper på urbaniseringsgrad. Bilag 4 viser den procentmæssige fordeling på de forskellige urbaniseringsgrader for den udtrukne stikprøve og for gruppen af præster, som har besvaret spørgeskemaet. Som det fremgår af de to tabeller, er den procentmæssige fordeling på de forskellige urbaniseringsgrader for den udtrukne stikprøve og gruppen af præster, som har besvaret spørgeskemaet, stort set ens[18]. Den største forskel findes for "byer med mere end 50.000 indbyggere bortset fra Hovedstadsområdet" samt for "Hovedstadsområdet", om end forskellene er på under to pct. Der ser således ikke ud til at være alvorlige udsving for de præster, der har besvaret hele spørgeskemaet i forhold til den udtrukne stikprøve, når vi ser på de få baggrundsvariable (urbaniseringsgrad, køn og alder), som vi har haft mulighed for at sammenligne.

Andre forhold kan have haft betydning for, at vores opnåede svarprocent er lav. Undersøgelser blandt præster viser, at det er en respondentgruppe, som kan være meget svær at få til at svare på spørgeskemaer (se fx Rasmussen, 2016). Flere af disse undersøgelser har således også haft problemer med at opnå en tilfredsstillende svarprocent. Desuden er det muligt, at en del af de præster og kirke- og kulturmedarbejdere, som ikke har haft børnekonfirmander eller børnekonfirmandforløb i sognet har tænkt, at spørgeskemaet ikke var relevant for dem. Når vi ser på respondenternes besvarelser, angiver langt størstedelen også, at de på den ene eller den anden måde er en del af børnekonfirmandundervisningen. Dette gælder både for præster og kirke- og kulturmedarbejdere. Vi var bevidste om denne udfordring på forhånd og forsøgte at imødekomme den ved tydeligt at skrive i følgebrevet, at vi var interesserede i alles besvarelser, om end det ser ud til ikke at have haft den store effekt[19]. Fx har præster såvel som kirke- og kulturmedarbejdere pr. mail skrevet til henholdsvis CUR og Kirkekultur.nu, at de ikke har børnekonfirmander og derfor ikke har besvaret spørgeskemaet. Derudover peger nogle på, at der i dag er en større 'træthed' i forhold til besvarelser af spørgeskemaer.

Bortfaldsanalysen peger på, at det ikke umiddelbart ser ud som om, at bortfaldet blandt præsterne er systematisk, når det gælder urbaniseringsgrad, køn og alder. Ligeledes peger analysen på, at der kan være flere forskellige forhold, som har betydning for, hvorfor en stor gruppe af respondenterne ikke har besvaret spørgeskemaet. Som det også fremgår af ovenstående analyse, har det dog ikke været muligt at analysere bortfaldet for kirke- og kulturmedarbejdere.

[16] FUV har stået for at udtrække en repræsentativ stikprøve blandt præsterne. På den liste over den udtrukne stikprøve, som CUR har fået adgang til, fremgår navn, e-mail, køn, alder og stillingsbetegnelse.
[17] Aldersgennemsnittet for den samlede stikprøve er 50,05 år og for gruppen af præster, som har besvaret spørgeskemaet, er den 50,1 år. Kønsfordelingen i den samlede stikprøve er 42,2 pct. mænd og 57,8 pct. kvinder og i gruppen af præster, som har besvaret spørgeskemaet, er den 41,2 pct. mænd og 58,9 pct. kvinder.
[18] CUR har fået tilsendt tabellen over hvordan præsterne i den udtrukne stikprøve fordeler sig på urbaniseringsgrad af FUV, hvilket fremgår af Bilag 3.
[19] Se Bilag 5 for følgebrev til præsterne.

Selvom svarprocenten er lav for begge grupper vurderer vi med udgangspunkt i bortfaldsanalysen, at de tendenser der fremstår i undersøgelsen som udgangspunkt giver et godt billede af børnekonfirmandforløb i Danmark. Datamaterialet fra spørgeskemaundersøgelsen giver desuden et godt indblik i de respondenter, som har besvaret spørgeskemaet f.eks. i forhold til forståelse af formål og oplevelser af udfordringer. Det kvantitative materiale får desuden en understøttende funktion i forhold til den kvalitative del af undersøgelsen samt inspirere til temaer, som kan være relevante at undersøge.

3 Databehandling

I arbejdet med det kvantitative data, har vi især haft fokus på, hvad der kendetegner et typisk børnekonfirmandforløb blandt den gruppe børnekonfirmandundervisere, som har deltaget i undersøgelsen. Det betyder, at vi har undersøgt, hvordan børnekonfirmandforløbene typisk er strukturerede, hvordan børnekonfirmandunderviserne arbejder, hvilke udfordringer de oplever og hvad de tænker er formålet med børnekonfirmandforløb.

Vores analyse giver således et billede af, hvad flest gør, men den kan ikke give svar på, om det er et udtryk for best practice. Den kvantitative undersøgelse skal således læses som en kortlægning af børnekonfirmandforløb anno 2018.

Der hvor det giver mening, har vi undersøgt om der er statistiske sammenhænge mellem forskellige variable, fx har det været relevant at undersøge om der for gruppen af børnekonfirmandundervisere har været en sammenhæng mellem børnekonfirmandunderviserens faglige baggrund og fx strukturelle elementer i børnekonfirmandforløbet som hvor ofte forskellige kirkelige elementer indgår i selve undervisningen. Når man undersøger, om der er sammenhænge mellem variable, må man opstille et signifikansniveau. Normalvis anvendes et signifikansniveau på 5 pct. (Hansen & Andersen, 2009), og i analysen af det kvantitative data har vi ligeledes anvendt chi_2 test med et signifikansniveau på 5 pct. Signifikansniveauet indikerer om den sammenhæng man undersøger, f.eks. om der er en sammenhæng mellem antallet af børnekonfirmander og urbaniseringsgrad, er fremkommet ved en tilfældighed eller om sammenhængen skal tillægges en betydning. Når vi i den kvantitative analyse skriver, at der er en statistisk sammenhæng, betyder det, at signifikansniveauet er under 5 pct. (det skrives $p < 0,05$) for de opstillede variable, og der er altså mindre end 5 pct. sandsynlighed for, at sammenhængen er tilfældig.

CUR, Center for Ungdomsstudier
Pernille Gani
Nov. 2019

Litteratur

Bryman, Alan. 2008. Social Research Methods. Oxford University Press.

Felter, Kirsten Donskov & Steen Marqvad Rasmussen. 2016. Skolereformens konsekvenser for folkekirkens konfirmationsforberedelse og børnekonfirmandundervisning. Aarhus: Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter.

Felter, Kirsten Donskov & Steen Marqvad Rasmussen. 2018. Slår fundamentet revner? Nye vilkår for folkekirkens konfirmationsforberedelse efter folkeskolen. Aarhus: Folkekirkens Uddannelses og Videnscenter.

Hansen, Erik Jørgen & Bjarne Hjort Andersen. 2009. Et sociologisk værktøj. Introduktion til den kvantitative metode. København: Hans Reitzels Forlag.

Rasmussen, Steen Marqvad. 2016. Forskellige vilkår for folkekirken på landet. Rapport. Udgivet af Landsforeningen af Menighedsråd.

Bilag 2: Spørgeskemaet

Introduktion til spørgeskemaet på første side

Tak, fordi du tager dig tid til at besvare dette spørgeskema, som vil forsøge at kortlægge, hvordan det står til med børnekonfirmandundervisningen i Danmark. Denne og næste side er informationer og formalia om undersøgelsen, som vi skal oplyse om. Spørgsmålene starter fra side 3 (så giv ikke op).

Det tager cirka 15 minutter at gennemføre alle dele af spørgeskemaet.

Undersøgelsen er et samarbejde mellem FUV (Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter) og CUR (Center for Ungdomsstudier). Vi er interesserede i at undersøge form såvel som indhold af børnekonfirmandforløb, og hvordan præster og kirke- og kulturmedarbejdere arbejder med børnekonfirmander anno 2018.

Første del af spørgeskemaet henvender sig til alle sogne, uanset om man har børnekonfirmander eller ej for at få et repræsentativt billede af udbredelsen af børnekonfirmandundervisning i Danmark. Man føres automatisk videre til de øvrige dele af spørgeskemaet, hvis man har børnekonfirmander i sognet

Vel vidende at man bruger betegnelser som børne-, mini- og juniorkonfirmander, har vi for nemheds skyld valgt at bruge anordningens betegnelse børnekonfirmander i denne undersøgelse.
Det er vigtigt for undersøgelsen at modtage besvarelser fra både kirke- og kulturmedarbejdere og fra præster også selvom man er fra samme sogn. Der er dog en del af spørgsmålene, som kun skal besvares af den, der er tovholder og er til stede hver gang i børnekonfirmandforløbet. Du vil automatisk føres videre til de relevante spørgsmål.

Undervejs i vores databehandling kan vi ikke sikre fuld anonymitet, da sognets sognekode indgår i datasættet. Men alle svar og informationer bliver behandlet fortroligt, og der bliver kun offentliggjort tal m.v., som er absolut anonyme. Al databearbejdning foregår selvsagt efter de forskningsetiske krav.

På forhånd tak!

Første del af spørgeskemaet omhandler grundlæggende oplysninger om dig og dit sogn.
1. Hvad er dit køn?

☐ Mand
Kvinde

2. Hvad er din alder?

☐ 10-19 år
☐ 20-29 år
☐ 30-39 år
☐ 40-49 år
☐ 50-59 år
☐ 60-69 år
☐ 70-79 år

3. Hvilket sogn(e) arbejder du i? Hvis du arbejder i mere end ét sogn, skriv navnene på alle sognene.

_____

4. Oplys sognekoden for det sogn, som du besvarer undersøgelsen for (sognekoden findes ved at gå ind på Sogn.dk, skriv sognets navn i boksen og trykke 'søg'. Tryk derefter på 'fakta om sognet' i venstre side. Sognekoden består af fire cifre.).

_____

5. Hvilket stift er sognet en del af?

- ☐ Fyn
- ☐ Haderslev
- ☐ Helsingør
- ☐ København
- ☐ Lolland-Falster
- ☐ Ribe
- ☐ Roskilde
- ☐ Viborg
- ☐ Aalborg
- ☐ Aarhus

6. Hvor mange indbyggere er der i den/de by/byer sognet ligger i?

- ☐ Byer under 1.000 indbyggere
- ☐ Byer med 1.000-4.999 indbyggere
- ☐ Byer med 5.000-49.999 indbyggere
- ☐ Byer med 50.000-99.999 indbyggere
- ☐ Byer med 100.000 eller flere indbyggere (bortset fra hovedstadsområdet)
- ☐ Hovedstadsområdet
- ☐ Ved ikke

7. Hvad er din funktion i kirken?

- ☐ Præst
- ☐ Kirke- og kulturmedarbejder
- ☐ Andet (uddyb gerne)

_____

8. Inden for de seneste to år, hvornår har I haft børnekonfirmandforløb?

- ☐ I begge skoleår 2017/2018 og 2018/2019 (gå til sprg. 10)
- ☐ Kun i skoleåret 2018/2019 (gå til sprg. 10)
- ☐ Kun i skoleåret 2017/2018 (gå til sprg. 10)
- ☐ Der har ikke været børnekonfirmandforløb de seneste to år (gå til sprg. 9)

9. Hvorfor gennemføres der ikke et forløb? Du må gerne sætte mere end ét kryds.

- ☐ Manglende børn i sognet
- ☐ Børnene tilbydes et forløb i et andet sogn
- ☐ Manglende tilslutning
- ☐ Manglende økonomi
- ☐ Manglende prioritering fra menighedsrådet
- ☐ Manglende prioritering fra præst(er)
- ☐ Manglende samarbejde med skolen
- ☐ Børnekonfirmandundervisning indgår i skole-kirkesamarbejde (f.eks. understøttende undervisning)
- ☐ Der er ingen, som har ansvar for forløbet pt. (f.eks. den ansvarshavende medarbejder er stoppet / der er lige ansat en ny medarbejder osv.)
- ☐ Andet (uddyb gerne)

_____

Spørgeskemaet slutter for dem, som har besvaret sprg. 9.

10. I de følgende spørgsmål bedes du svare ud fra det børnekonfirmandhold der er i sognet nu - alternativt det hold, der senest har været.

Hvem er tovholder med hensyn til at planlægge, koordinere og være til stede i børnekonfirmandforløbet?

- ☐ Præst
- ☐ Kirke- og kulturmedarbejder
- ☐ Samarbejde mellem præst og kirke- og kulturmedarbejder
- ☐ Samarbejde mellem flere præster
- ☐ Samarbejde mellem flere kirke- og kulturmedarbejdere
- ☐ Timeansat børnekonfirmandunderviser
- ☐ Organist
- ☐ Andet (uddyb gerne)

_____

11. Hvor ofte deltager du i løbet af et børnekonfirmandforløb?

- ☐ Aldrig (Spørgeskemaet slutter).
- ☐ Under halvdelen af forløbet
- ☐ Halvdelen af forløbet
- ☐ Over halvdelen af forløbet
- ☐ Hver gang

12. Når du deltager, hvor stor en del af lektionen deltager du typisk i?

- ☐ Næsten ikke
- ☐ Under halvdelen
- ☐ Ca. halvdelen af lektionen
- ☐ Over halvdelen
- ☐ Hele lektionen

13. Hvis I er flere fra samme sogn, som besvarer denne undersøgelse, har vi brug for begges besvarelser, men vi har også brug for at kunne skelne mellem en primær besvarer og evt. en sekundær besvarer. Kryds af om du opfatter dig selv som enten primær besvarer eller sekundær besvarer.

- ☐ Jeg er den primære besvarer (jeg er tovholder, dvs. at jeg planlægger og koordinerer og er typisk til stede hver gang i hele lektionen.)
- ☐ Jeg er den sekundære besvarer (gå til sprg. 28).

14. Den næste del af spørgeskemaet besvarer du som primær besvarer, hvor der spørges ind til form og rammer for børnekonfirmandforløbet.
Du bedes besvare spørgsmålene ud fra det hold, der er i sognet nu - alternativt det hold, der senest har været. Du bedes besvare alle spørgsmålene ud fra det samme hold.

Hvor mange år har der været børnekonfirmandforløb i sognet?

- ☐ 0-5 år
- ☐ 6-10 år
- ☐ 11-15 år
- ☐ 16-20 år
- ☐ 21 eller flere år
- ☐ Ved ikke

15. På hvilket klassetrin tilbydes børnekonfirmandundervisning?

- ☐ 3. klasse
- ☐ 4. klasse
- ☐ Andre klassetrin

16. Hvad er afstanden fra mødestedet, f.eks. kirken/kirkens lokaler, til den skole, hvor hovedparten af børnekonfirmanderne kommer fra?

- ☐ 0 - 0,9 km
- ☐ 1 - 1,9 km
- ☐ 2 - 2,9 km
- ☐ 3 - 3,9 km
- ☐ 4 - 4,9 km
- ☐ 5 - 5,9 km
- ☐ 6 - 6,9 km
- ☐ 7 - 7,9 km
- ☐ 8 - 8,9 km
- ☐ 9 - 9,9 km
- ☐ Mere end 10 km

17. Hvordan kommer børnene til mødestedet, f.eks. kirken/kirkens lokaler? Du må gerne sætte mere end ét kryds.

- ☐ De kommer selv med offentlig transport
- ☐ De cykler og/eller går selv
- ☐ De bringes af deres forældre
- ☐ De cykler og/eller går sammen med en af kirkens medarbejdere
- ☐ De hentes i taxa/bus arrangeret af kirken
- ☐ Andet (uddyb gerne)

_____

18. Hvor ofte deltager følgende personer i børnekonfirmandforløbet?

	Aldrig	Under halvdelen	Halvdelen	Over halvdelen	Hver gang	
Præst	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Kirke- og kulturmedarbejder	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Timeansat børnekonfirmandunderviser	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Organist	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Andre kirkelige medarbejdere (graver, kirketjener, kordegn)	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Konfirmander eller tidligere konfirmander	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Menighedsrådsmedlemmer	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Andre frivillige	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Anden (uddyb evt. hvem det er)	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐

19. Hvordan er fordelingen af køn blandt børnekonfirmanderne på holdet?
(Hvis du har mere end et hold på én gang er vi interesserede i den samlede fordeling på alle holdene).

- ☐ Flest piger
- ☐ Flest drenge
- ☐ Nogenlunde lige mange drenge og piger
- ☐ Det er kønsopdelte hold

20. Hvor mange børnekonfirmander har I i alt i 2018?

- ☐ 1-10
- ☐ 11-20
- ☐ 21-30
- ☐ 31-40
- ☐ 41-50
- ☐ 51-60
- ☐ 61-70
- ☐ 71-80
- ☐ 81-90
- ☐ 91-100
- ☐ 101 eller flere (skriv gerne hvor mange ca.)

_____

21. Har I oplevet en ændring i antal børnekonfirmander i perioden fra 2014 til og med 2018?

- ☐ Fald
- ☐ Nogenlunde det samme
- ☐ Stigning
- ☐ Ved ikke

22. Oplever du, at folkeskolereformen fra 2014 har haft en betydning i forhold til følgende:

	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad	I meget høj grad	Ved ikke	
Tidspunkt på dagen for børnekonfirmandforløb	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Den overordnede struktur for forløbet (f.eks. gået fra ugentligt møde til weekend-forløb)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Samarbejdet med skolen om børnekonfirmandforløb er blevet bedre	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Samarbejdet med skolen om børnekonfirmandforløb er blevet forringet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
En stigning i antallet af børnekonfirmander	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Et fald i antallet af børnekonfirmander	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Har folkeskolereformen haft betydning på andre måder i forhold til sognets børnekonfirmandforløb? (Uddyb gerne)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐

23. Hvordan er børnekonfirmandforløbet struktureret hos jer?

☐ Én gang om ugen over minimum to måneder
☐ Som weekendforløb
☐ Som en uges forløb
☐ Andet (uddyb gerne)
_____

24. Hvor mange lektioner á 45 min. er der i hele forløbet?

☐ 16-22
☐ 23 eller flere
☐ Andet (uddyb gerne)
_____

25. Hvornår er der børnekonfirmandhold hos jer? Du må gerne sætte mere end ét kryds.

☐ Forårshalvåret
☐ Efterårshalvåret
☐ Sommerferien

☐ Andet (uddyb gerne)
_____

26. Hvordan formidles tilbud om børnekonfirmandforløb? Du må gerne sætte mere end ét kryds.

☐ I selve kirken
☐ Kirkeblad / Kirkens hjemmeside
☐ Skolens intranet
☐ Præsentation for klasser på skolen
☐ Uddeling af flyers på skolen
☐ Lokalavisen
☐ Sociale medier
☐ Andet (uddyb gerne)
_____

27. Hvor fandt/finder børnekonfirmandundervisningen sted? Du må gerne sætte mere end ét kryds.

☐ Kirkerummet
☐ Sognehuset
☐ Præstegården
☐ Kirkegården
☐ Skolen
☐ Forsamlingshuset
☐ Missionshuset
☐ Andet (uddyb gerne)
_____

28. I denne del spørges der ind til formål for og indhold af børnekonfirmandforløbet. På spørgsmål bedes du svare ud fra det hold der er i sognet nu - alternativt det hold, der senest har været. Du bedes besvare alle spørgsmålene ud fra det samme hold.

Hvad opfatter du som formålet med børnekonfirmandforløbet?

	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad	I meget høj grad	
Dannende	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Forkyndende	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Kundskabsformidlende	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Socialt-relationelt	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Andet (uddyb gerne)	☐	☐	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐

29. Hvor ofte indgår følgende elementer i det samlede børnekonfirmandforløb:

	Aldrig	Af og til	Altid	
Samtale	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Gudstjenesten	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Genfortælling af bibelhistorier	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Sang og musik	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Kreativ udfoldelse, f.eks. klip og maleri	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Videooptagelser, foto, kollager osv.	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Lege	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Drama/krybbespil/rollespil	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Håndværk, f.eks. brug af træ, metal, værktøj osv.	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Quiz'er	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Sport/boldspil	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Fælles forfriskning/spisning	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Naturoplevelser og friluftsliv	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Kristuskrans	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Foredrag	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Gaming	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Løb	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Pilgrimsvandring	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Overnatning	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Lejrtur	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Udflugt	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Andet (uddyb gerne)	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐

30. Hvor ofte indeholder den enkelte lektion/gang følgende kirkelige elementer:

	Aldrig	Af og til	Altid	
Salmer	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Anden sangtradition end Den Danske Salmebog	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Bibelhistorie	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Kirkehistorie	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Bøn og fadervor	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Trosbekendelse	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Velsignelse	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Formidling af kirkens ritualer (f.eks. dåb, nadver og begravelse)	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Fælles forfriskning/spisning	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐
Andet (uddyb gerne)	☐	☐	☐	☐☐☐☐☐☐

30. Hvilke begreber og/eller temaer, hvis nogen, synes du kan være svære at formidle til børnene?

_____
_____
_____
_____
_____

31. Oplever du, at du mangler redskaber/kvalifikationer til at varetage børnekonfirmandundervisning?

☐ Ja (uddyb gerne)
_____

☐ Nej (uddyb gerne)
_____

**32. Den sidste del af spørgeskemaet har fokus på samarbejde og "de gode eksempler".
På spørgsmål bedes du svare ud fra det hold der er i sognet nu - alternativt det hold, der senest har været. Du bedes besvare alle spørgsmålene ud fra det samme hold.**

Hvem samarbejder I med om børnekonfirmandforløbet? Du må gerne sætte mere end ét kryds.

☐ Andre sogne

- ☐ Skoler
- ☐ Foreninger og organisationer
- ☐ Andre
- ☐ Samarbejder ikke med nogen (gå til sprg. 34)

33. Hvad samarbejder I om?

_____
_____
_____
_____
_____

34. Tilbyder I særlige børnekonfirmandforløb til børn med særlige behov?

- ☐ Ja, i eget sogn
- ☐ Ja, i samarbejde med andre, f.eks. i provstiet
- ☐ Nej
- ☐ Ved ikke

35. Hvordan inddrages forældre og/eller andre af børnenes "egne" voksne i børnekonfirmandforløbet? Du må gerne sætte mere end ét kryds.

- ☐ De inviteres til arrangementer
- ☐ De inviteres til gudstjeneste
- ☐ De inviteres til en afsluttende børnekonfirmandgudstjeneste
- ☐ De opfordres til at komme med bidrag til undervisningen
- ☐ De opfordres til samtaler hjemme om det at være børnekonfirmand
- ☐ De inviteres til at hjælpe til med undervisningen
- ☐ De inviteres til at hjælpe til med arrangementer
- ☐ De opfordres til at hjælpe med praktiske ting
- ☐ Andet (uddyb gerne)
  _____
- ☐ De inddrages ikke

36. Oplever du udfordringer med børnekonfirmandforløb i forhold til følgende:

Du må gerne sætte mere end ét kryds og uddyb gerne dine svar.

- ☐ Samarbejde med skolen
  _____
- ☐ Logistik
  _____
- ☐ Lange skoledage
  _____

☐ Kirkens tilbud er et blandt mange
_____

☐ Små hold
_____

☐ Store hold
_____

☐ Børnene kommer til eller falder fra løbende i løbet af et forløb
_____

☐ Andet
_____

☐ Oplever ikke udfordringer med børnekonfirmandforløb

37. Hvad er din bedste oplevelse med børnekonfirmandforløb?
Det kan f.eks være i forhold til aktivitetsideer, børne- forældredeltagelse osv.

_____
_____
_____
_____
_____

38. Hvilke gode ideer eller initiativer ligger hos dig og venter på at blive udført?

_____
_____
_____
_____
_____

39. Kan du anbefale nogle steder, hvor de laver noget særligt spændende eller anderledes børnekonfirmandarbejde?

_____
_____
_____
_____
_____

40. Mange tak for din hjælp! Må vi kontakte dig senere med henblik på at lave et interview, hvis vi får brug for det?

☐ Ja (skriv navn og mail/telefonnummer)
_____

□ Nej

41. Tak for din hjælp! - - Din besvarelse er af stor betydning for undersøgelsen. - Læs mere om projektet på www.cur.nu.

Bilag 3: Stikprøveudvælgelse

Af Steen Marqvad Rasmussen

Proceduren
Udgangspunktet var en liste fra Kirkeministeriet, der indeholdt 3785 rækker, idet præster i flersognspastorater optrådte flere gange.

Denne liste blev reduceret på følgende måder:

1. Data blev aggregeret således, at hver præst kun optrådte en gang
2. De 133 præster uden sognekode blev fjernet – primært specialpræster, domprovster o.l.
3. De 29 præster, som er uden urbaniseringsgrad, blev fjernet. Tilbage er 2058 unikke personer
4. De 115, der ikke er (overenskomstansat) sognepræster fjernes. Tilbage er 1933 unikke sognepræster med en kode for pastoratets urbaniseringsgrad
5. Ullas undersøgelse blev udsendt til 1053 præster. Af disse optræder 977 på vores liste over 1933 præster, jf. punkt 4
6. Tilbage bliver 956 præster fra listen under punkt 4, som ikke har deltaget i Ullas undersøgelse. Det er i den forbindelse en afgørende pointe, at Ullas præster er udtrukket tilfældigt. Derfor kan de uden videre fjernes, og efter de resterende 956 præster også kan opfattes som tilfældigt udtrukket.
7. For at sikre at vores stikprøve er repræsentativ mht. pastoratets urbaniseringsgrad, er der herefter tilfældigt fjernet 119 præster.
8. Dette resulterer i en bruttostikprøve på 837 sognepræster, der er repræsentative mht. pastoratets urbaniseringsgrad

Resultat
De 1933 unikke præster fra punkt 4 havde følgende fordeling efter pastoratets urbaniseringsgrad:

		Antal	Procent
Gyldige cases	Byer under 200 indbyggere	21	1,1
	Byer med 200-999 indbyggere	233	12,1
	Byer med 1.000-4.999 indbyggere	456	23,6
	Byer med 5.000-19.999 indbyggere	310	16,0
	Byer med 20.000-49.999 indbyggere	283	14,6
	Byer med 50.000+ indb. bortset fra hovedstaden	304	15,7
	Hovedstadsområdet	326	16,9
	Total	1933	100,0

De 837 præster i den endelige struktur stikprøve (jf. punkt 8) havde følgende fordeling efter pastoratets urbaniseringsgrad:

s		Antal	Procent
Gyldige cases	Byer under 200 indbyggere	6	,7
	Byer med 200-999 indbyggere	104	12,4
	Byer med 1.000-4.999 indbyggere	198	23,7
	Byer med 5.000-19.999 indbyggere	134	16,0
	Byer med 20.000-49.999 indbyggere	122	14,6
	Byer med 50.000+ indb. bortset fra hovedstaden	131	15,7
	Hovedstadsområdet	142	17,0
	Total	837	100,0

Efter at have fjernet de 1053 præster fra Ullas liste blev gruppen ”Byer under 200 indbyggere” ret lille. Derfor bliver det nødvendigt at slå de to mindste urbaniseringsgrader sammen til én gruppe, hvor landstallet for denne sammenlagte gruppe er 13,2% mens 13,1% i stikprøven kommer fra disse to sammenlagte grupper. Når man betragter de to tabeller, kan man se, at stikprøven stort set har den samme procentfordeling på de forskellige urbaniseringsgrader, hvorfor den udtrukne stikprøve er repræsentativ mht. pastoratets urbaniseringsgrad.

Bilag 4: Urbaniseringsgrad for stikprøven og respondenter

De 837 præster i den endelige stikprøve fordelt efter pastoratets urbaniseringsgrad:

		Antal	Procent
Gyldige cases	Byer under 200 indbyggere	6	,7
	Byer med 200-999 indbyggere	104	12,4
	Byer med 1.000-4.999 indbyggere	198	23,7
	Byer med 5.000-19.999 indbyggere	134	16,0
	Byer med 20.000-49.999 indbyggere	122	14,6
	Byer med 50.000+ indb. bortset fra hovedstaden	131	15,7
	Hovedstadsområdet	142	17,0
	Total	837	100,0

Urbaniseringsgrad for præster, som har besvaret hele spørgeskemaet:

		Antal	Procent
Gyldige cases	Byer under 200 indbyggere	5	1,3
	Byer med 200-999 indbyggere	49	12,3
	Byer med 1.000-4.999 indbyggere	94	23,6
	Byer med 5.000-19.999 indbyggere	65	16,3
	Byer med 20.000-49.999 indbyggere	58	14,5
	Byer med 50.000+ indb. bortset fra hovedstaden	66	16,5
	Hovedstadsområdet	62	15,5
	Total	399	100,0

Bilag 5: Følgebrev

Kære præst
Hvordan ser børnekonfirmandforløb ud i dag - efter skolereformen, og efter at det er blevet obligatorisk for alle sogne at tilbyde børnekonfirmandforløb? Det er ni år siden, at der sidst blev lavet en reel undersøgelse af børnekonfirmandundervisning (også kaldet minikonfirmand/juniorkonfirmand) og med de ændrede forhold efter skolereformen og med den nye anordning tyder det på, at der er brug for en ny og opdateret undersøgelse i Danmark.
FUV (Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter) arbejder derfor i samarbejde med CUR (Center for Ungdomsstudier) med at indsamle erfaringer med børnekonfirmander anno 2018 med fokus på det strukturelle (form, tidspunkt og rammer) og på det indholdsmæssige (religionspædagogik og teologi). Dette gøres først med et spørgeskema til både præster og kirke- og kulturmedarbejdere og senere med feltbesøg og interviews i det daglige børnekonfirmandarbejde.

Derfor har vi brug for din hjælp og vil bede dig om at udfylde et spørgeskema.
Da vi ikke på forhånd ved hvilke præster, der arbejder med børnekonfirmander, modtager du måske denne opfordring, også selvom du ikke medvirker i et børnekonfirmandforløb, eller selvom der ikke er børnekonfirmandforløb i dit sogn. Vi har alligevel brug for din besvarelse af nogle ganske få spørgsmål, som vil tage et par minutter at besvare, for at få et repræsentativt billede af udbredelsen af børnekonfirmandforløb i Danmark.

Hvis både præst og kirke- og kulturmedarbejder modtager denne opfordring, skal begge besvare spørgeskemaet, da vi er interesserede i begges synspunkter og vinkler. Der er dog en del af spørgsmålene, som kun skal besvares af den, der er tovholder og er til stede hver gang i børnekonfirmandforløbet. Du vil føres automatisk videre til de relevante spørgsmål.

Hvis du har børnekonfirmander, tager undersøgelsen ca. 15 min. at besvare HER senest d 26.Okt. 2018.

Undervejs i vores databehandling kan vi ikke sikre fuld anonymitet, da jeres e-mailadresse indgår i datasættet. Men alle svar og informationer bliver behandlet fortroligt, og der bliver kun offentliggjort tal m.v., som er absolut anonyme. Al databearbejdning foregår selvsagt efter de forskningsetiske krav.

Når erfaringsindsamlingen er bearbejdet, vil der foreligge et notat, som kan hentes på FUV's hjemmeside.
Læs mere om projektet på FUV's hjemmeside HER eller på www.cur.nu.

Projektet støttes af en baggrundsgruppe med repræsentanter fra Landsforeningen af Menighedsråd, Præsteforeningen, biskopperne, Konfirmandcenteret samt Fagforeningen for kirke- og kulturmedarbejdere.
Henvendelse vedr. spørgeskemaet kan rettes til projektmedarbejder hos Center for Ungdomsstudier Pernille Gani på pernille@cur.nu.

Med venlig hilsen
Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter